

**การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
หมู่บ้านโนนตาล หมู่ 2 ตำบลบึงอ้อ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา**

นางสาวรุ่งนภา รอดพันดุง

**สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544**

บทคัดย่อ

รุ่งนภา รอดพันคง : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
หมู่บ้านโนนตาล หมู่ 2 ต.บึงอ้อ อ.ขามทะเลสอ จ.นครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.วิสิทธิ์ แววสูงเนิน, 110 หน้า

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลที่ใช้ในการต่อสู้ปัญหาความยากจนของประเทศทั้งประเทศที่กำลังเผชิญอยู่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านสำหรับการพัฒนาอาชีพ เสริมอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน เสริมสร้างกระบวนการพึ่งตนเองในหมู่บ้าน ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้าน

ขอบเขตในการประเมินชุมชนในหมู่บ้านโนนตาล เกี่ยวกับกองทุนที่รัฐบาลจัดสรรให้หมู่บ้านละ 1 ล้านบาท วิธีการประเมินปฏิบัติการจริงโดยประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในพื้นที่รับผิดชอบด้วยกระบวนการประเมินเชิงระบบตรงกับชีพ โมเดล (CIPP Model)

ผลการประเมินพบว่า สมาชิกในหมู่บ้านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายกองทุนและเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของกองทุน มีตัวแทนที่เข้ามาบริหารคือ คณะกรรมการกองทุน โดยใช้ความสามารถของตนเองที่มีอยู่ช่วยกันบริหารอย่างเต็มที่ สมาชิกที่กู้เงินไปประกอบอาชีพเกษตรทั้งหมด และนำเงินคืนส่งคืนพร้อมดอกเบี้ยครบทุกคน สมาชิกที่กู้ยืมเงินทุกครอบครัวมีความและสามารถมีอาชีพเลี้ยงครอบครัวได้

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคลและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการและด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิเช่น

- อาจารย์ ดร.วิสิทธิ์ แวสูงเนิน อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- รองศาสตราจารย์ ดร.คณิต ไช้บุกต์ , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข, อาจารย์ ดร.พัฒนา กิติอาษา และคณะอาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำปรึกษา ทางด้านวิชาการ
- ผู้ใหญ่บ้าน ประธานกองทุน รองประธานกองทุน สมาชิกกองทุน ที่ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวก และขอขอบคุณพี่น้องในหมู่บ้าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ

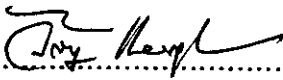
ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

รุ่งนภา รอดพันคง

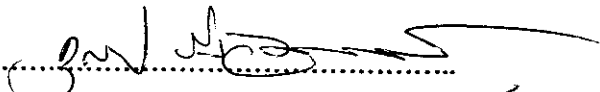
หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....

 (อ.วิสุทธิ์ วงศ์ขำ)

กรรมการสอบ

.....

 (พศ.ดร.กุลอร วงศ์ขำ)

 ()

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการ และการประเมินโครงการ

.....

 ()
 คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม
 วันที่ เดือน พ.ศ.

25 ต.ค. 2545

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
หน้าอำนวยการ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
1 หลักการและเหตุผล	1
2 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	1
3 กรอบความคิดทฤษฎี	2
4 วิธีการดำเนินการ	8
5 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ	9
บทที่ 2 ปรัชญาและทฤษฎีการประเมินโครงการ	10
1 นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์	10
2 ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	11
3 หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	16
4 หลักการประเมิน โครงการแบบชีพพีโมเดล	19
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	24
1 วิธีการประเมิน โครงการ	24
2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	28
3 ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน โครงการ	28
4 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน โครงการ	36
5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
6 การวิเคราะห์ข้อมูล	41
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	45
1 ผลการประเมินบริบทชุมชน	45
2 ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม	57
3 ผลการทดลองวิธีการใหม่ (ถ้ามี)	62

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4 ผลการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้	63
5 ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	64
6 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	65
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	70
1 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	70
2 วิธีดำเนินการ	71
3 ผลการดำเนินการ	71
4 อภิปรายผล	73
5 ข้อเสนอแนะ	75
บรรณานุกรม	76
ภาคผนวก	77
ภาคผนวก ก ผู้ให้ข้อมูล	78
ภาคผนวก ข เสนอรูปภาพกิจกรรมกองทุน	80
ภาคผนวก ค ตารางการวิเคราะห์ข้อมูล	84
ภาคผนวก ง เอกสารที่เกี่ยวข้อง	87
ภาคผนวก จ รายละเอียดกระเบื้องว่าด้วยเงินกองทุนหมู่บ้าน โนนตาล แบบติดตามสัมภาษณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	89

บทที่ 1

บทนำ

การเขียนสารนิพนธ์ บทที่ 1 เป็นการเขียนแสดงให้เห็นว่าในการทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้ มีเหตุผลความเป็นมาอย่างไร วัตถุประสงค์เพื่ออะไร ใช้กรอบความคิดหรือโครงสร้างความคิดอะไรเป็นเครื่องมือนำทางสำหรับการกำหนดตัวแปรและตัวชี้วัด ใช้วิธีการดำเนินงานอย่างไรในการประเมินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและผลที่คาดว่าจะได้รับมีอะไรบ้าง ดังบทที่ 1 ได้แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 หลักการและเหตุผล

ความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง เป็นปัญหาสำคัญยิ่งของประเทศที่กำลังเผชิญอยู่ คือขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน รัฐบาลจึงมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง และเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม ของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่อไปในอนาคต

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติของรัฐบาล จึงถือเป็นนโยบายที่สำคัญในการต่อสู้กับปัญหาความยากจน รัฐบาลจึงจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของชาวบ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม สร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา สร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชน และท้องถิ่นให้เห็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง

ตอนที่ 2 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุน 5 ข้อ ที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดไว้หรือไม่

2.1.1 ท้องถิ่นชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้ หรือสวัสดิภาพของสมาชิก

2.1.2 ท้องถิ่นชุมชนมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

2.1.3 ท้องถิ่นชุมชนมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2.1.4 เศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกันกับทั้งสังคมก็มีภูมิคุ้มกัน

2.1.5 ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้าน และปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา

2.3 เพื่อให้เกิดองค์การเครือข่ายองค์กร เพื่อการเรียนรู้ระหว่างกันภายในชุมชนระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล

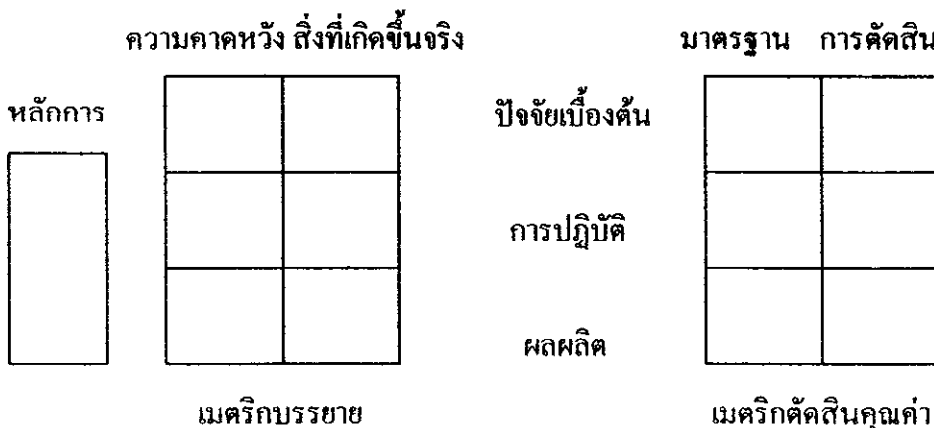
2.4 เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนของประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย และเพื่อทราบระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

ตอนที่ 3 กรอบความคิดทฤษฎี

แนวความคิดและรูปแบบการประเมิน เป็นกรอบแนวความคิดของประเด็นที่จะประเมิน หรือคำโครงสร้างในลักษณะของการเชื่อมโยงสัมพันธ์ และต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ เป็นสิ่งที่แสดงภาพรวมของประเด็นที่จะประเมิน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการประเมิน โครงการ

ตัวอย่างผู้ที่ให้แนวคิดและรูปแบบการประเมินมีดังนี้

1. แนวความคิดและรูปแบบการประเมินของสเตก (Stake's Concepts and Model of Evaluation) ได้กล่าวถึงการประเมิน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายแล้วนำมาจัดให้เป็นระบบที่มีความหมายในการประเมิน โดยได้นำเสนอรูปแบบการประเมินเคาทิแนนซ์ (Stake's Countenance Model) ดังแผนภูมิ

จากแผนภูมิ สแตก ได้กำหนดการประเมินออกเป็น 2 มิติ ได้แก่

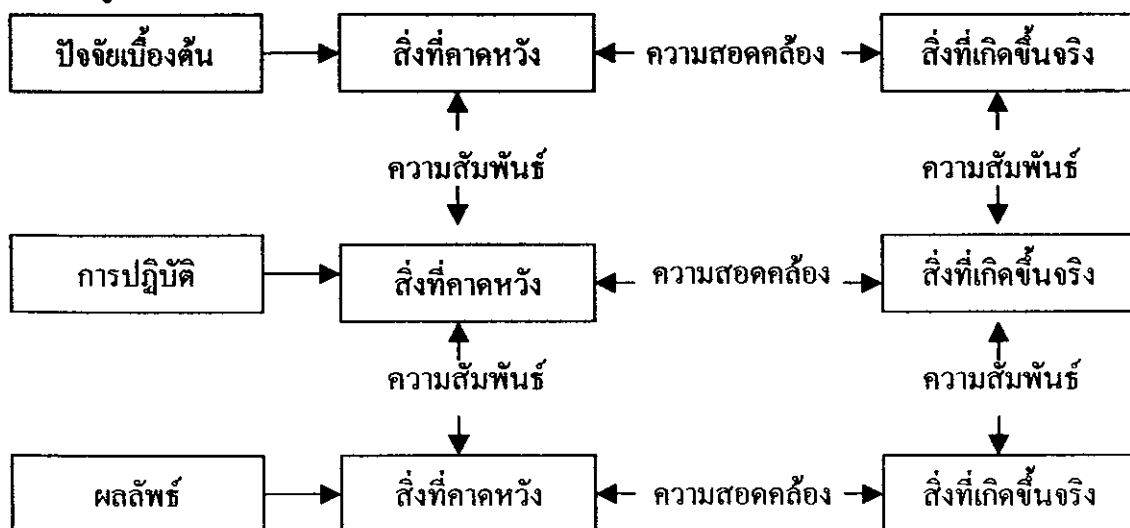
มิติที่ 1 มิติในแนวนอง จำแนกออกเป็น 3 ส่วนได้แก่

1. **สิ่งนำ (Antecedents)** หมายถึง สภาพของสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วก่อนที่จะดำเนินการโครงการ
2. **การปฏิบัติ (Transaction)** หมายถึง การดำเนินการของโครงการตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้
3. **ผลผลิต (Outcome)** หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการที่มีการดำเนินโครงการ

มิติที่ 2 มิติแนวอน จำแนกเป็น 2 ส่วนได้แก่

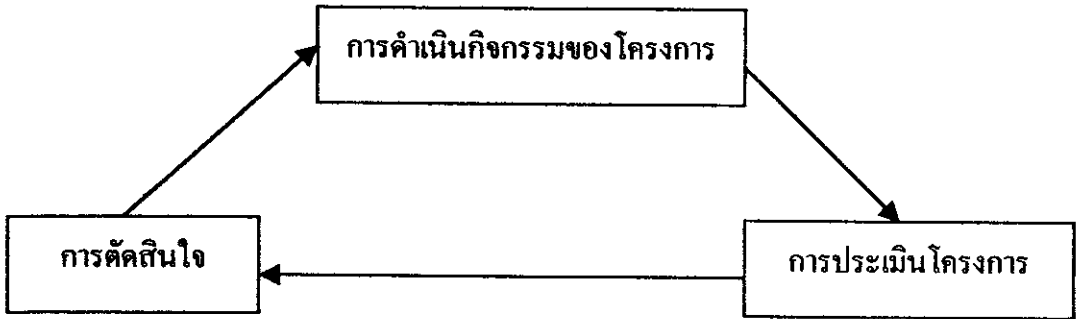
1. **ส่วนของการบรรยาย (Description)** หมายถึง สภาพที่เกิดขึ้นจริง หรือที่ต้องการให้เกิดขึ้นที่สามารถสังเกตได้ จำแนกออกเป็นส่วนย่อย ๆ 2 ส่วนได้แก่
 - 1.1 ความมุ่งหมายที่คาดหวัง หรือต้องการให้เกิด
 - 1.2 ผลที่เกิดขึ้นจริง
2. **ส่วนของการตัดสินใจ (Judgement)** หมายถึง สภาพของการตัดสินใจเชิงประมาธ จำแนกเป็นส่วนย่อย ๆ 2 ลักษณะ ได้แก่
 - 2.1 มาตรฐานที่กำหนดขึ้นเพื่อเทียบผลที่เกิดขึ้นว่า มีคุณภาพในระดับใด
 - 2.2 การตัดสินใจ เป็นการนำผลที่เกิดขึ้นมาเทียบกับมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งสแตกได้นำเสนอความสัมพันธ์และความสอดคล้องของการใช้เมตริกทั้งสอง ดังแสดงในแผนภูมิ

ซึ่งสแตกได้นำเสนอความสัมพันธ์และความสอดคล้องของการใช้เมตริกทั้งสอง ดังแสดงในแผนภูมิที่

แผนภูมิ แสดงประเด็นที่ประเมินและการพิจารณาความสัมพันธ์และความสอดคล้อง

2. แนวคิดและรูปแบบการประเมินชีพของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's Cipp Model) สตัฟเฟิลบีม กล่าวว่า “การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ” โดยมีแนวความคิดพื้นฐานคือ

แผนภูมิ ความคิดพื้นฐานการประเมินของสตัฟเฟิลบีม

สตัฟเฟิลบีม ได้จำแนกขั้นตอนของการประเมินออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนด หรือระบุข้อมูลที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศเพื่อนำเสนอผู้บริหาร

และสตัฟเฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมิน ว่ารูปแบบการประเมินแบบชิป (CIPP Model) ที่มาจากอักษรตัวแรกของประเด็นที่จะประเมิน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมิน ความเหมาะสมของความพร้อมของทรัพยากร เช่น จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินการโครงการ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินงาน ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาแก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไป มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการ ขยาย เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

นอกจากนี้ ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมินดังนี้

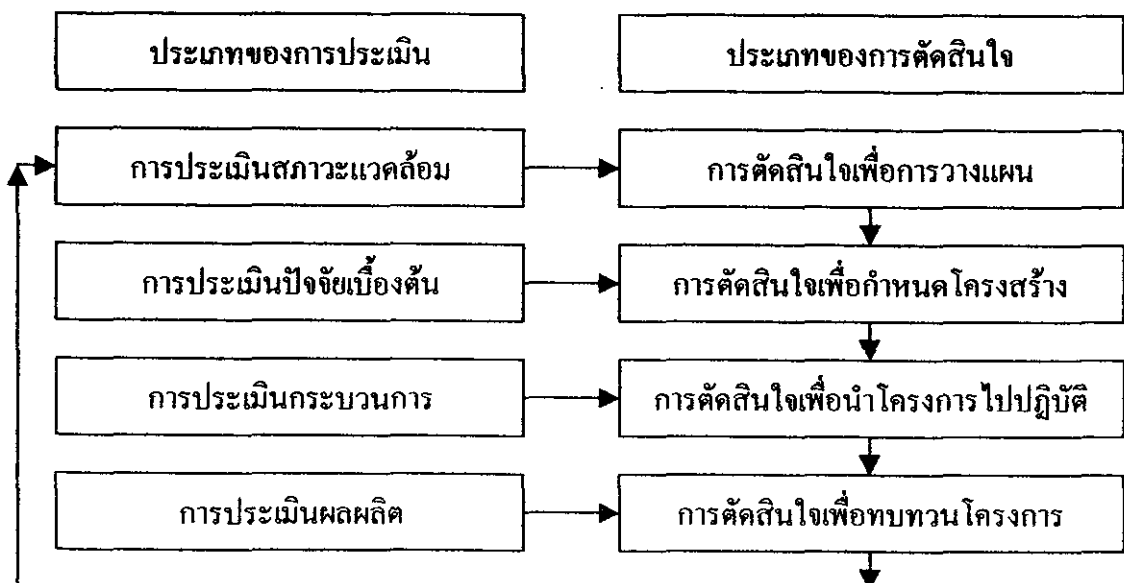
1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planing Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินการ

2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้นที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนงาน และขั้นตอนของการดำเนินการของโครงการ

3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementing Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ สัมเลิก หรือปรับขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

ศัพท์เพิ่มเติม ได้นำเสนอแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจ และประเภทของการประเมินกับการตัดสินใจ

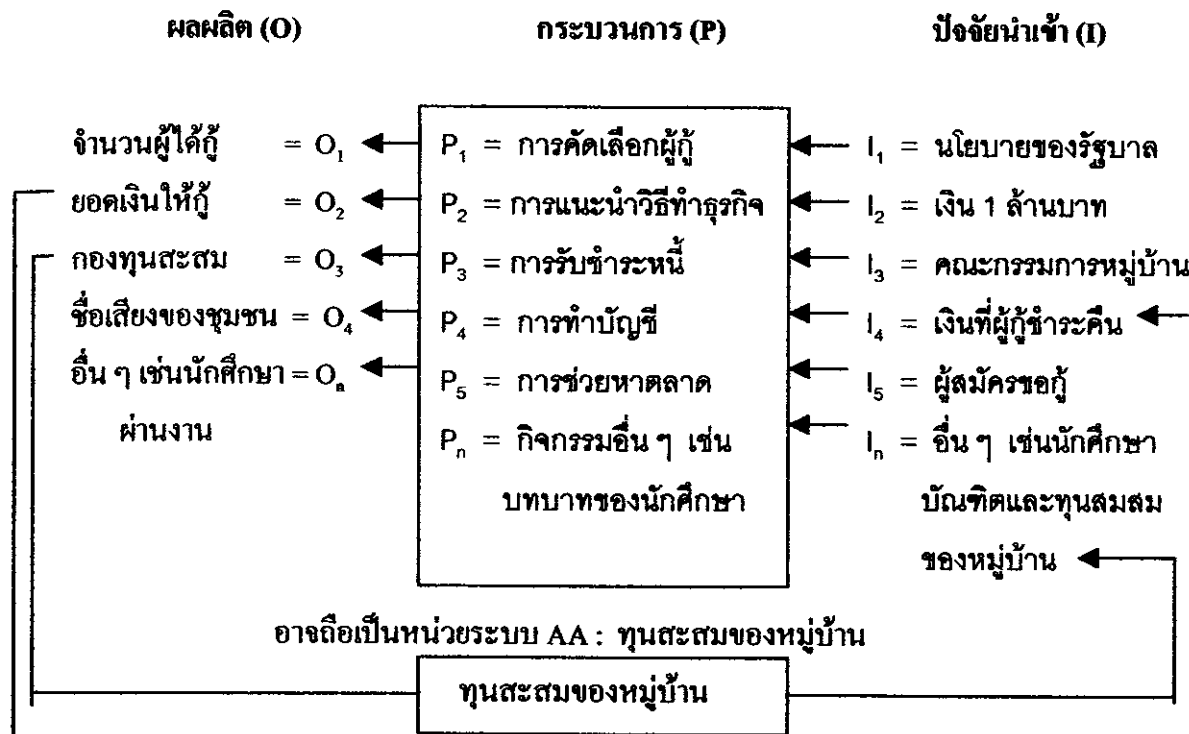

กรอบความคิดทฤษฎี ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้เป็น
ความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “ซิฟฟ์โมเดล” ของสตีฟเฟลิบ โดยมีอักษรย่อดังนี้

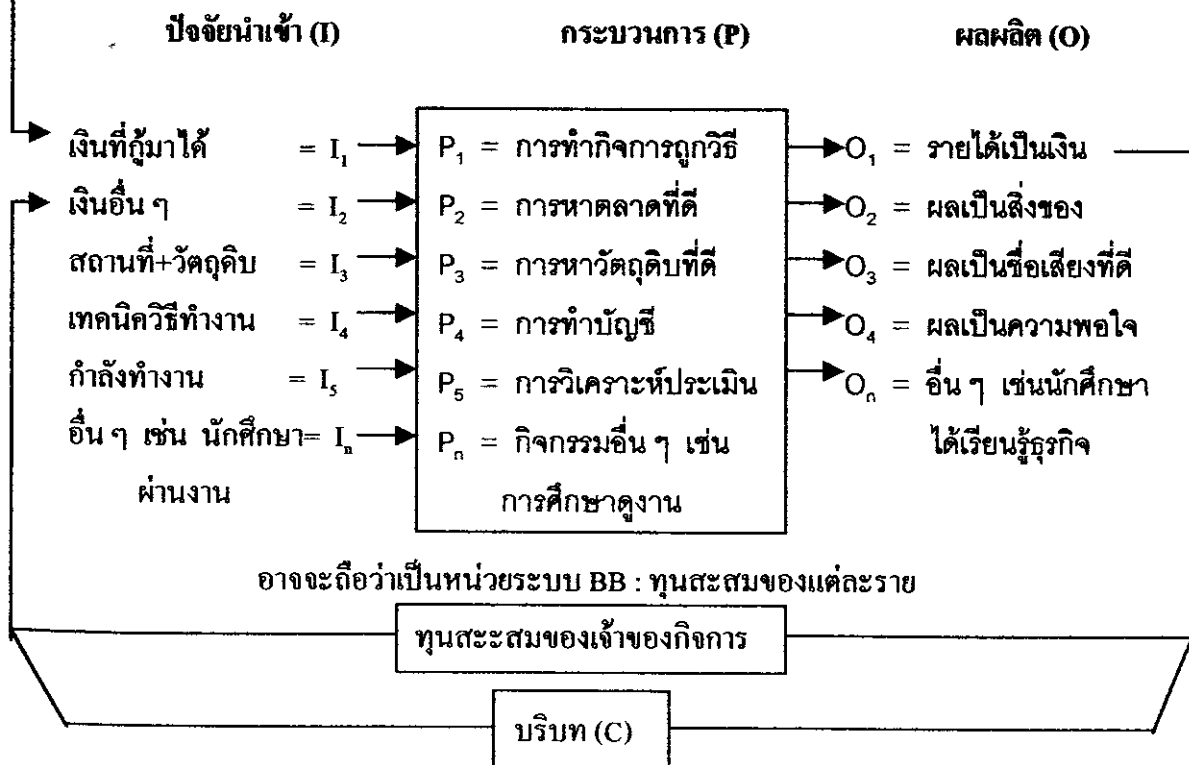
C	ย่อมาจาก	Context คือ บริบทของหน่วยระบบ
I	ย่อมาจาก	Input คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
p	ย่อมาจาก	Process คือ กระบวนการของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Product คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ

ภาพแสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ “ซิฟฟ์โมเดล” มีส่วนประกอบดังนี้

หน่วยระบบ A : หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

หน่วยระบบ B : หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย ($B_1 - B_n$)

แผนภูมิ ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

จากแผนภูมิ แสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้ ประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้โดยมี หน่วยระบบสะสมทุนเป็นระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย โดยมีระบบ สะสมทุนเป็นระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ BB

หน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้าได้แก่ I ตามรายการที่แสดงในแผนภูมิ กระบวนการทำงาน ได้แก่ P ผลผลิต ได้แก่ O ตามรายการที่แสดงในแผนภูมิ

หน่วยระบบ B เป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคน มีปัจจัยนำเข้า I ที่จะนำมาประกอบ การของผู้กู้แต่ละราย มี P คือกระบวนการทำอาชีพตามรายการ มี O ได้แก่ ผลผลิตตาม รายการ

ความเชื่อมโยงของหน่วยระบบ A และ B คือหน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้ แก่ หน่วยระบบ B และจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนินการ ให้ได้ผลดี ส่วนระบบ B เมื่อดำเนินการได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้กับหน่วย ระบบ A

บริบท (C) รวมถึงบริบทของหน่วยระบบ A และ B เช่น สภาพภูมิประเทศและ ประชากรของชุมชน ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของประเทศ และนโยบายของรัฐบาล เกี่ยวกับกองทุน

ตอนที่ 4 วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. ศึกษาสภาพการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านในท้องถิ่นที่ผู้เขียนได้เข้าไปปฏิบัติงาน
3. ใช้ชีพชีพอเนลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน กำหนดตัวชี้วัด ที่จะทำการเก็บข้อมูล
4. เก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือแบบรายงาน บร.1-บร.2 ที่

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดให้ใช้ ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ โดยจะ สัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ผู้นำหมู่บ้าน อบต. ครู สมาชิกในหมู่บ้าน ทั้งที่เป็น สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และไม่เป็นสมาชิกกองทุน ใช้วิธีการสังเกต โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติงานจริง ในหมู่บ้านที่รับผิดชอบ เข้าร่วมประชุมในการจัดประชุมเวทีชาวบ้าน แหล่งข้อมูล หาได้จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ หาได้จากเอกสารหลักฐาน กชช 2 ค

จปฐ. แผนการพัฒนาตำบล ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวม มี 2 ประเภท คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ จำนวนประชากร รายได้ อายุ และข้อมูลเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับความคิดเห็น เจตคติของชาวบ้านโนนตาล หมู่ 2 ต.บึงอ้อ อ.ขามทะเลสอ จ.นครราชสีมา

5. ประมวลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็น ที่จะต้องเขียนในวิธีการดำเนินการประเมินโครงการ และผลการวิเคราะห์ติดตามการประเมินโครงการ

ตอนที่ 5 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

1. ได้ทราบและเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. ได้ทราบและเข้าใจปัจจัยที่เป็นอุปสรรคและปัจจัยที่สนับสนุนการดำเนินการ
3. ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในการบริหารการพัฒนากองทุนหมู่บ้าน
4. กองทุนหมู่บ้านสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน
5. มีแหล่งเงินทุนในหมู่บ้าน
6. กองทุนหมู่บ้านสามารถบริหารเงินของตนเองได้

บทที่ 2

ปฏิทัศน์วรรณกรรม

การเขียนสารนิพนธ์ บทที่ 2 เป็นการเขียนแสดงให้เห็นว่าผู้จัดการสารนิพนธ์นั้น ต้องศึกษาและอ่านเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน สมบูรณ์ หลักวิชาต่าง ๆ ที่ปรากฏในบทนี้ เป็นหลักวิชาด้านเนื้อหาสาระ และหลักวิชาด้านเทคนิค วิธีการประเมิน เพื่อแสดงให้เห็นว่าการประเมินครั้งนี้มีความถูกต้องและมีความเหมาะสมผล ในทางวิชาการ หลักวิชาด้านเนื้อหาสาระ และประเด็นเทคนิคการประเมินได้แก่

ตอนที่ 1 นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนเพื่อนำมาสร้างอาชีพ สร้างรายได้ ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น และวิสาหกิจขนาดเล็ก เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ และพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้าน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบการบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้าน รวมทั้งกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศในอนาคต

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. ความพร้อม และการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียน ทั้งในกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และกองทุนที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้น เพื่อให้การบริหารจัดการสอดคล้องกับเกื้อกูลกัน
3. การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา
4. การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการพึ่งพาตนเอง เพื่อความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ

1.3 วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. ส่งเสริมให้หมู่บ้านและชุมชนมีความสามารถในการบริหารจัดการเงินกองทุน
2. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และสร้างสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้าน
3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองในด้านการเรียนรู้ และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจระดับฐานล่างของประเทศ รวมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันแก่แต่ละชุมชนและสังคม โดยรวม
5. สร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ตอนที่ 2 ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.1 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544
2. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544

2.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ประกอบด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับระเบียบนี้คือ

ข้อ 1 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขานุการรัฐมนตรีเป็นกรรมการ และเลขานุการ

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 4 คน

ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ จำนวนอย่างน้อยสามคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน

ข้อ 2 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดคราวละหนึ่ง หากยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ 3 นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระตามข้อ 2 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (4) คณะรัฐมนตรีให้พ้นจากตำแหน่ง
- (5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 4 การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุม ให้รองประธานกรรมการผู้มีอาวุโสเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีรองประธานให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 5 คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

- (1) กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- (2) กำหนดแผนการจัดหาเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
- (3) จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- (4) กำหนดแผนงาน ออกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง และแนวทางในการบริหารงานกองทุน
- (5) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหาและจัดสรรประโยชน์ของกองทุน
- (6) ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน
- (7) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
- (8) ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้
- (9) เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการ ลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติตนตามปกติ โดยจะให้ไปช่วยปฏิบัติงานเต็มเวลา บางเวลา นอกเวลาก็ได้ อาจจะทำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ไปช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้
- (10) รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะทางการเงินของกองทุน ให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- (11) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ 6 การประชุมของคณะกรรมการให้นำข้อ 4 มาใช้กับการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมอนุกรรมการ โดยอนุโลม

ข้อ 7 ให้คณะกรรมการ ที่ปรึกษา และคณะกรรมการ ที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบนี้ได้เบี่ยงประชุมค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาค่าเบี่ยงประชุม และค่าตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ.2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยเบิกจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 8 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ 9 สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- (1) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
- (2) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
- (3) ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
- (4) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้งนโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
- (5) ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์การต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน
- (6) จัดให้มีหรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน
- (7) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน
- (8) ให้การสนับสนุน ปรีกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน
- (9) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน
- (10) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ
- (11) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

2.3 แบบติดตามสังเกต การได้มาซึ่งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของ ระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 กล่าวว่

1. ต้องมีหัวหน้าครัวเรือน ครัวเรือนละหนึ่งคนเข้าร่วมประชุม
2. การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนให้เป็นไปตามมติของเวทีชาวบ้าน

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนต้องเป็นตามข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้ง และบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ดังนี้

1. เป็นผู้ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านหรือชุมชนมาไม่น้อยกว่า 2 ปี
2. เป็นผู้มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์
3. เป็นผู้ปฏิบัติอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ไม่ติดการพนัน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่มีประวัติเสียด้านการเงิน และยึดมั่นระบอบประชาธิปไตย
4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือไร้ความสามารถ
5. ไม่เคยรับโทษจำคุก เว้นแต่โทษที่กระทำโดยประมาท
6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าทำผิดต่อตำแหน่ง หน้าที่ หรือไม่เคยกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ เว้นแต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก
7. ไม่เคยถูกไล่ออก หรือให้ออกจากราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ
8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง
9. ไม่เคยถูกให้ออกจากคณะกรรมการกองทุน ด้วยมติของคณะกรรมการหรือมติของสมาชิก

2.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านโนนตาล หมู่ 2 ตำบลบึงอ้อ อ.ขามทะเลสอ จ.นครราชสีมา ดังนี้

1. ที่ตั้งของกองทุน
2. วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุน
3. แหล่งที่มาของกองทุน
4. คุณสมบัติของสมาชิก
5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก
6. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก
7. ค่าธรรมเนียมแรกเข้าของสมาชิกกองทุน ค่าหุ้น วิธีชำระหุ้น เงินฝากสั่งจะ เงินรับฝากของสมาชิก
8. คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน
9. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุน
10. ประเภทการกู้ยืม การอนุมัติเงินกู้ วงเงินที่ให้กู้

11. หลักประกันเงินกู้ ทำสัญญาผู้ การชำระเงินคืน อัตราดอกเบี้ย ค่าปรับ
12. การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี

(รายละเอียดในภาคผนวก)

ตอนที่ 3 หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3.1 แบบจำลองขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามความเป็นจริง หมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. สร้างจิตสำนึก และกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการเป็นเจ้าของกองทุนที่จะต้องร่วมกันบริหารจัดการ เรียนรู้ นโยบาย กลไก แนวทางการบริหารจัดการกองทุนของตนเอง สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการ เริ่มจากร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตามตรวจสอบ ตลอดจนช่วยสร้างกองทุนไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

2. เลือกสรรคนดีเป็นกรรมการกองทุนจัดเวทีชาวบ้าน เพื่อเลือกสรรคณะกรรมการกองทุนจำนวนไม่น้อยกว่า 9 คน แต่ไม่เกิน 15 คน ประกอบด้วย กรรมการทั้งชายและหญิง ในสัดส่วนเท่าเทียมกัน เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ มีความรับผิดชอบ

3. จัดทำระเบียบข้อบังคับ โดยคณะกรรมการกองทุน ประชาชนร่วมกันจัดทำ

4. การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คณะกรรมการกองทุน และสมาชิกจะต้องร่วมกันดำเนินการตามกติกา ที่วางไว้ ในระเบียบว่าด้วยเงินกองทุนหมู่บ้าน

5. ขอรับการจัดสรรเงินจากรัฐบาล เมื่อกองทุนได้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนเรียบร้อยแล้ว สามารถขอรับเงินจัดสรรเงินจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีขั้นตอนดังนี้

การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

- จัดทำแบบขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ.2 ขอรับแบบ กทบ.2 จากคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

- ยื่นแบบคำขอขึ้นทะเบียนกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง คือ ระเบียบข้อบังคับของกองทุน

- เปิดบัญชีกับธนาคาร

3.2 การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีสาระสำคัญดังนี้

1. สมาชิกที่สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกกองทุนที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุนให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาเงินกู้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

2. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกิน 20,000 บาท

ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิก เพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป แต่ต้องไม่เกิน 50,000 บาทต่อราย

3. ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเงินกู้ยืมตามคำขอทั้งหมด หรือบางส่วน ให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงินตลอดจนเงื่อนไขและรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้ แจ้งให้ผู้ขอกู้ และธนาคารรับทราบโดยเร็ว

ให้คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งผู้แทนกรรมการกองทุน อย่างน้อยสองคนเป็นผู้แทนคณะกรรมการกองทุนในการทำสัญญากู้ยืมเงินกับผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้

ให้ผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคาร และแจ้งหมายเลขบัญชีออมทรัพย์ให้กับคณะกรรมการกองทุนรับทราบโดยเร็ว

การโอนเงินเข้าบัญชีผู้กู้ ธนาคารจะเป็นผู้ทำหน้าที่โอนเงินเข้าในบัญชีผู้กู้ ผ่านการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุน ตามคำสั่งและเงื่อนไขของคณะกรรมการกองทุน

4. คณะกรรมการกองทุน อาจเรียกเก็บหลักประกันเงินกู้ ไม่ว่าจะ เป็นบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

5. ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก โดยคำนึงถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นหลัก

6. การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสม การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้กู้ชำระให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไม่เกินหนึ่งปี นับแต่วันที่ทำสัญญา

การชำระคืนเงินกู้ หรือเงินลงทุนทุกประเภทผู้กู้จะต้องนำเงินไปส่งคืน ณ ธนาคาร และนำหลักฐานการส่งชำระคืนเงินกู้ไปมอบให้คณะกรรมการกองทุน เพื่อเป็นหลักฐานในการทำบัญชี

7. ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญา ไม่ชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยตามที่กำหนด ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระเบียบข้อบังคับที่กองทุนกำหนดไว้อย่างแน่นอน เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้

คณะกรรมการกองทุนอาจพิจารณายกเลิก หรือปรับลดเบี้ยปรับให้แก่ผู้กู้รายหนึ่งก็ต่อเมื่อมีเหตุผลสมควรและต้องเห็นชอบ จากที่ประชุมสมาชิกด้วยเสียงเกินกึ่งหนึ่ง หรือดำเนินการอื่น ๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

8. ในกรณีที่ผู้กู้มิได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ยืมเงิน ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยคืนเต็มจำนวนได้โดยทันที

ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อลงมติให้ผู้กู้ ซึ่งนำเงินกู้ไปใช้ นอกกรอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในคำขอกู้ พ้นจากสมาชิกตาย ในระยะเวลาสามสิบวันหลังจากวันยกเลิกสัญญา

สมาชิกที่มีมติให้พ้นจากสมาชิก ห้ามมิให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนเป็นระยะเวลาสองปี

กรณีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ของหมู่บ้านโนนตาล หมู่ 2 ต.บึงอ้อ อ.ขามทะเลสอ จ.นครราชสีมา มีเกณฑ์สำหรับการพิจารณาเงินกู้ มีดังนี้

1. สมาชิกสามารถขอกู้เงินจากคณะกรรมการกองทุนเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย บรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน

2. สมาชิกที่ขอกู้จะต้องทำโครงการเพื่อขอกู้เงิน และโครงการนั้นสามารถดำเนินได้จริง มีความเป็นไปได้ในทางการตลาด

3. คณะกรรมการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกิน 20,000 บาท

4. ทำสัญญาผู้ทุกประเภท

5. หลักประกันผู้เงิน ต้องให้สมาชิกจำนวน 5 คนเป็นผู้ค้ำประกัน สำหรับเงินกู้ฉุกเฉิน ให้ทำสัญญาเพียงอย่างเดียว

6. การชำระเงินคืน ให้ผู้กู้ส่งคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายใน 1 ปี สำหรับเงินกู้เพื่อฉุกเฉินส่งคืนเงินเต็มจำนวนพร้อมดอกเบี้ย ภายในระยะเวลาไม่เกิน 90 วัน

7. อัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 5 บาทต่อปี ร้อยละ 0.42 บาทต่อเดือน

8. ค่าปรับ อัตราร้อยละ 0.5 บาทต่อวัน เว้นแต่ผู้ที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ กองทุน

3.3 การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ให้ทุนการศึกษาแก่บัณฑิต เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยให้ศึกษาหลักสูตรการจัดการและการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริง ในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยในหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์ และการตลาด การเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ เพื่อเป็นการพัฒนากองทุนที่จัดตั้งแล้วเสร็จ และพัฒนากองทุนนำไปสู่ความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจ และสังคมอย่างยั่งยืน

ตอนที่ 4 หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล

รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล

จำเนียร สุขหลาย และคณะ ได้สรุป “รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล” ในหนังสือ รวบรวมบทความทางการประเมินโครงการ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, (บรรณาธิการ), 2544 : 221-234 ดังนี้

ความหมายของการประเมินในทัศนะของสตัฟเฟิลบีม

สตัฟเฟิลบีมได้ให้ความหมายของการประเมินว่า “เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่”

รูปแบบของการประเมินแบบ CIPP MODEL

แบบจำลองประเภทนี้ เป็นการประเมินวัตถุประสงค์ และเป็นการประเมินเพื่อให้ได้รายละเอียดต่าง ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ กรอบความคิดในการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล เป็นที่นิยมแพร่หลาย เพราะนักประเมินจะได้ข้อดี ข้อบกพร่อง และประสิทธิภาพของโครงการที่จะประเมินได้เป็นอย่างดี

แบบจำลองของชีพฟ์โมเดล จะประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างเพื่อกำหนดรูปแบบของโครงสร้าง

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการตัดสินใจในด้านการประยุกต์ใช้ เพื่อควบคุมการดำเนินการของโครงการ

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) จะช่วยในการตัดสินใจเพื่อตัดสินใจและดูผลสำเร็จของโครงการ

การประเมินด้านต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นรูปแบบพื้นฐานในการประเมินทั่ว ๆ ไป โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการ และเงื่อนไขที่เป็นจริงเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ยังช่วยวินิจฉัยปัญหาเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ การประเมินสภาวะแวดล้อมนี้ จัดเป็นการวิเคราะห์ขนาดใหญ่ เป็นตัวกำหนดขอบเขตของการประเมิน การบรรยายและวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ช่วยให้ทราบถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้อง และมีความสำคัญสำหรับการบรรลุเป้าหมาย การประเมินสภาวะแวดล้อม ทำให้ได้มาซึ่งการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ โดยอาศัยการวินิจฉัย และเรียงลำดับปัญหาให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานการณ์ วิธีการประเมินสภาวะแวดล้อม มี 2 วิธีคือ

1. Contingency Mode

2. Congruence Mode

Contingency Mode เป็นการประเมินสภาวะแวดล้อม เพื่อหาโอกาสและแรงผลักดันจากภายนอก ระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้พัฒนา ปรับปรุง ส่งเสริมโครงการให้ดีขึ้น

Congruence เป็นการประเมินเปรียบเทียบระหว่างการปฏิบัติจริง กับวัตถุประสงค์ที่วางไว้

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจความเหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้น โดยดูว่า ข้อมูลนั้นจะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ ซึ่งจะประเมินในด้านต่าง ๆ คือ

1. ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการ

2. ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

3. การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้ เช่น หน่วยงานที่จะช่วยเหลือ เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ

ผลที่ได้จากการประเมินปัจจัยเบื้องต้น คือ การวิเคราะห์รูปแบบของวิธีการที่ใช้ในรูปของราคาและกำไรที่จะได้รับ โดยการประเมินในด้านอัตรากำลัง เวลา งบประมาณ วิธีการที่มีศักยภาพ แต่ถ้าเป็นการประเมินด้านการศึกษา ผลกำไรอาจจะไม่ใช่ตัวเลข การประเมินปัจจัยเบื้องต้น

จะช่วยให้ข้อมูลที่จะตัดสินใจได้ว่า ควรตั้งวัตถุประสงค์เชิงปฏิบัติอย่างไร ใช้อัตรากำลังเท่าใด วางแผนและดำเนินการอย่างไร

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) การประเมินกระบวนการต้องเตรียมการเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ แก่ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการทุกลำดับชั้น การประเมินกระบวนการมีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ

1. เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการ หรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้
2. เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผนงาน
3. เพื่อเป็นรายงานสะสมถึงการปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ยุทธวิธีการประเมินกระบวนการ มี 3 วิธีคือ

1. แสดงให้เห็นหรือกระตุ้นเตือนถึงศักยภาพของทรัพยากรที่ทำให้เกิดความล้มเหลวในโครงการ เช่น ความเข้าใจและเห็นพ้องกันในวัตถุประสงค์ของแผนการ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องในแผนการนั้น และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากแผนการ ความเพียงพอของแหล่งทรัพยากร อุปกรณ์อำนวยความสะดวก บุคลากร ปฏิทินการปฏิบัติงาน
2. เกี่ยวกับการวางโครงการ และการตัดสินใจก่อนวางแผน
3. ยุทธวิธีในการประเมินกระบวนการ จะบอกลักษณะสำคัญใหญ่ ๆ ของโครงร่างเป็นต้นว่ามโนทัศน์ที่ต้องการก่อน และปริมาณของการอภิปรายที่จะมีในความหมายนี้ เพื่อบรรยายว่า เกิดอะไรขึ้นจริง ๆ สารนิเทศนี้จะให้ประโยชน์อย่างยิ่งในการกำหนดว่า ทำไมวัตถุประสงค์จึงบรรลุหรือไม่บรรลุผลจริง ๆ สารนิเทศนี้จะให้ประโยชน์อย่างยิ่งในการกำหนดว่า ทำไมวัตถุประสงค์จึงบรรลุหรือไม่บรรลุผล

ส่วนประกอบที่เป็นหัวใจสำคัญของการประเมินกระบวนการ มี 4 อย่าง คือ

1. จัดหานักประเมินกระบวนการเต็มเวลา
2. เครื่องมือที่เป็นสื่อในการบรรยายกระบวนการ
3. การร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ ระหว่างนักประเมินกระบวนการและบุคลากรในโครงการ
4. การปรับปรุงโครงร่างการประเมินอยู่เป็นนิจ

ในการรวบรวมสารสนเทศ นักประเมินกระบวนการต้องใช้วิธีการทั้งที่มีแบบแผนและไม่มีแบบแผน เช่น การวิเคราะห์ปฏิกิริยา การบันทึกอย่างอิสระภายหลังสิ้นสุดการดำเนินงานแต่ละวัน การสัมภาษณ์ การบันทึกรายวันของเจ้าของโครงการ บันทึกการประชุมของคณะกรรมการ

การปรับปรุงเครือข่ายงานของ PERT นอกจากนี้ผู้ประเมินกระบวนการอาจจะค้นหาเหตุหรือกรณีอื่นที่ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมแต่เป็นเหตุการณ์ที่มีความสำคัญต่อกระบวนการ

คุณค่าของการประเมินกระบวนการไม่ได้อยู่ที่ความสัมพันธ์กับการประเมินอื่น ๆ เท่านั้น แต่อยู่ที่

1. การประเมินกระบวนการขึ้นอยู่กับผลประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม และการประเมินปัจจัย

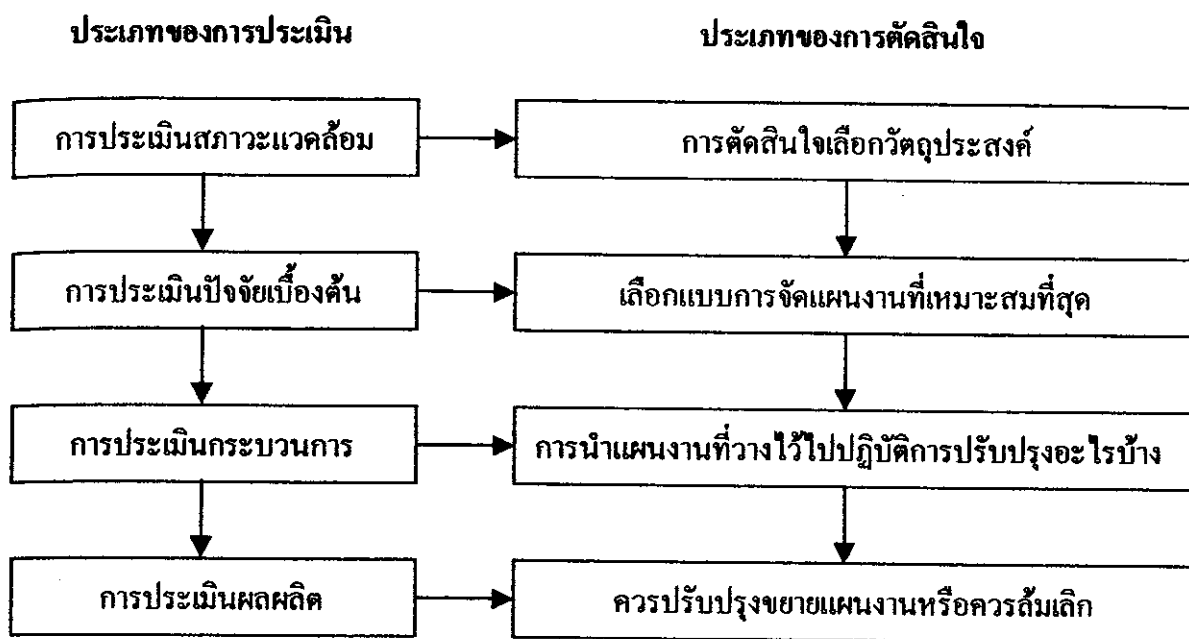
2. การประเมินกระบวนการมีความสำคัญมากกว่าการประเมินผลผลิตในระยะแรกของการกำหนดแผนงาน แต่แนวโน้มนี้จะกลับกัน ถ้าโครงร่างของการพัฒนาแผนงาน อาศัยการสำรวจน้อยลง แต่มีโครงร่างที่แน่นอนมากขึ้น การประเมินกระบวนการและการประเมินผลผลิตจะขึ้นต่อกันและกัน

สรุป ภายใต้การประเมินกระบวนการ สารนิเทศจะถูกวิเคราะห์รวบรวมและนำเสนอเท่าที่ผู้ดำเนินโครงการต้องการสารนิเทศนั้น การประเมินไม่เพียงแต่ให้สารนิเทศที่ต้องการแก่ผู้ตัดสินใจในการคาดคะเนล่วงหน้า และการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาเท่านั้น แต่ต้องบันทึกสารนิเทศของกระบวนการสำหรับแปลความหมายของความสำเร็จของโครงการด้วย

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดหมายเพื่อวัดและแปลความของความสำเร็จ ระหว่างการดำเนินการและสิ้นสุดโครงการ

ระเบียบทั่วไปของการประเมินผล คือ ดูว่าการกำหนดวัตถุประสงค์นั้นนำไปใช้ได้หรือไม่ เปรียบเทียบผลที่วัดมาได้กับมาตรฐานสัมบูรณ์ (Absolute Criteria) หรือมาตรฐานสัมพันธ์ (Relative Criteria) ที่กำหนดไว้ก่อน และทำการแปลความหมายถึงเหตุที่เกิดขึ้น โดยอาศัยรายงานจากการประเมินแวดล้อม ปัจจัย และกระบวนการร่วมกัน

สรุปความสัมพันธ์ของประเภทการประเมินและประเภทของการตัดสินใจในแบบจำลองชีพพี (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2525.)

การนำเอาแบบจำลองชีพพีไปใช้ประเมินทำได้ในโครงการ 3 ลักษณะคือ

1. จัดหาโครงการ ศึกษาให้ประจักษ์ว่ามีปัญหาอะไรที่น่าจะทำ
2. โครงการที่มีอยู่แต่ยังไม่ได้ลงมือดำเนินการ
3. โครงการในระหว่างที่กำลังดำเนินการอยู่

บทที่ 3

วิธีดำเนินการประเมินโครงการ

ในการเขียนสารนิพนธ์ “ในบทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ” เมื่อเก็บข้อมูลจาก บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้ครบถ้วนแล้วต่อไปเป็นวิธีการประเมินโครงการ ระบุลักษณะของประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิธีการประเมินโครงการ

1) ใช้หลักการพื้นฐานของการประเมินเป็นการประเมินตามรายงานสภาพจริงเรียกกันว่า “Authentic Evaluation”

2) การตัดสินใจคุณค่า ความเด่น ความด้อย ไม่ใช่เป้าหมายสำคัญของการประเมิน แต่ทำในเชิงชี้แนะ

3) การกำหนดเกณฑ์สำหรับการตัดสินของตัวบ่งชี้ จะไม่กระทำไว้ล่วงหน้า โดยจะทำการเก็บข้อมูลก่อนสำหรับทุกตัวบ่งชี้ ส่วนตัวบ่งชี้ที่ไม่มีการกำหนดเกณฑ์ก็เสนอผลโดยไม่มี การตัดสินใจ แต่เป็นการรายงานผลตามสภาพจริง

4) รูปแบบการประเมินเป็นการประเมินเชิงระบบซึ่งตรงกับชีพโมเดล ประกอบด้วย

1. Context Evaluation
2. Input Evaluation
3. Process Evaluation
4. Product Evaluation

ซึ่งตรงกับ (CIPP Model) ของสตีฟเฟิลบีม แบบจำลองชีพโมเดล ระบุว่าประเมินใน ด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ (ตรงตามแผนภูมิเชิงระบบที่ได้แสดงไว้ในบทที่ 1 ของสารนิพนธ์นี้)

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของหน่วย ระบบกองทุนหมู่บ้าน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ บริบทระดับประเทศ บริบทระดับท้องถิ่น

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าทั้งปวงของ หน่วยระบบการจัดการและหน่วยระบบกิจการของผู้ดูแลราย

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการของทั้ง สองหน่วยระบบ คือ หน่วยระบบบริหารจัดการกองทุนและหน่วยระบบดำเนินกิจการของผู้ดูแล ราย

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นในหน่วยระบบการบริหารจัดการ และแนะนำส่งเสริมผู้ดูแลหน่วยระบบ ดำเนินกิจการของผู้ดูแลราย

1. บริบทระดับท้องถิ่น เช่น สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน สภาพป่าและหนองน้ำ สภาพที่ดินทำมาหากินของชาวบ้านในหมู่บ้าน และตัวบ่งชี้อื่นๆ ในแบบรายงาน บร.1

ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น หรือตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่น ประกอบไปด้วยตัวแปรตาม บร.1 ดังต่อไปนี้

1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน/ชุมชน
2. สภาพปัจจุบัน
3. ด้านเศรษฐศาสตร์หมู่บ้าน/ชุมชน
4. ด้านวัฒนธรรม
5. สุขภาพอนามัย
6. ข้อมูลด้านอื่นๆ เช่น

6.1 ลักษณะที่เป็นศักยภาพในด้านดี ที่เอื้อต่อการสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนให้แก่ชุมชน

6.2 ลักษณะที่แสดงถึงความไม่เข้มแข็งของชุมชน

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยภาพรวมตามแนวคิดเชิงระบบประกอบไปด้วยหน่วยระบบดังนี้

- 1) หน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้
- 2) หน่วยระบบ B หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ดูแลราย

หน่วยระบบ A คือหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ ประกอบด้วย 4 หมวดคือ

1. บริบทระดับท้องถิ่นดังที่กล่าวไว้ในหัวข้อ 1
2. ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบด้วย
 - 2.1 นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - 2.2 เงิน 1 ล้านบาท
 - 2.3 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
 - 2.4 ผู้สมัครขอกู้
 - 2.5 เงินที่ผู้กู้ชำระคืน

3. กระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบด้วย
 - 3.1 การคัดเลือกผู้กู้
 - 3.2 การแนะนำวิธีทำธุรกิจ
 - 3.3 การทำบัญชี
 - 3.4 การรับชำระหนี้
 - 3.5 การช่วยหาตลาด
4. ผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้
 - 4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่
 - 4.1.1 จำนวนผู้กู้
 - 4.1.2 ยอดเงินให้กู้
 - 4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)
 - 4.2.1 จำนวนผู้กู้ได้
 - 4.2.2 จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน
 - 4.2.3 การขยายกิจการของผู้กู้
 - 4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)
 - 4.3.1 กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง
 - 4.3.2 ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้
 - 4.3.3 ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ
 - 4.3.4 ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย ประกอบด้วย 4 หมวด

คือ

1. บริบทของหน่วยระบบ B แบ่งออก 3 ระดับดังนี้
 - 1.1 บริบทระดับประเทศ
 - 1.2 บริบทระดับท้องถิ่น
 - 1.3 บริบทเฉพาะตัว ประกอบด้วย
 - 1.3.1 ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว
 - 1.3.2 หนี้สินธนาคารของผู้กู้
 - 1.3.3 หนี้สินทุนนอกระบบของผู้กู้
 - 1.3.4 อาชีพหลักของผู้กู้
 - 1.3.5 รายได้ของครอบครัว

1.3.6 ประสิทธิภาพในการดำเนินการ

2. ปัจจัยนำเข้าของหน่วย ระบบ B ประกอบด้วย
 - 2.1 เงินที่กู้มาได้
 - 2.2 เงินอื่น ๆ
 - 2.3 สถานที่ และวัตถุดิบ
 - 2.4 เทคนิควิธีทำงาน
 - 2.5 กำลังทำงาน
3. กระบวนการของหน่วย ระบบ B ประกอบด้วย
 - 3.1 การทำกิจการดูวิธี
 - 3.2 การหาตลาดที่ดี
 - 3.3 การหาวัตถุดิบที่ดี
 - 3.4 การทำบัญชี
 - 3.5 การวิเคราะห์ประเมิน
4. ผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้
 - 4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result)
 - 4.1.1 รายได้เป็นเงิน
 - 4.1.2 ผู้ผู้ได้ผลผลิตเป็นถึงของ
 - 4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)
 - 4.2.1 ผู้ผู้ได้ขยายกิจการ
 - 4.2.2 ผู้ผู้ได้ทำการด้วยเทคนิควิธีที่ขึ้นอันเนื่องมาจากการได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
 - 4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่
 - 4.3.1 ผู้ผู้มีการพึ่งตนเอง
 - 4.3.2 ผู้ผู้มึศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน
 - 4.3.3 การกลับคืนถิ่นของประชาชน

กล่าวโดยสรุป การประเมินโครงการโดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นั้นมีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่นปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัวต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B ก็รายได้เป็นเงิน ผู้ผู้แต่ละราย ต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนั้นเงินที่ผู้ผู้ชำระคืนคือปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A

ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ เพราะหน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ที่ประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้กู้ชำระคืนก็จะต้องส่งเข้าไปเป็นปัจจัยนำเข้าให้แก่ หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกันกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินกู้ที่ให้กับผู้กู้ ถ้าออกไปสู่คนดีและมากพอ หน่วยระบบ B จะประสบความสำเร็จด้วย

ตอนที่ 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร หมายถึง กลุ่มทั้งหมดของสิ่งที่ต้องการศึกษา ซึ่งอาจเป็นบุคคล กลุ่มคน องค์กรหน่วยงานปกครอง หรืออาจเป็นสิ่งมีชีวิตหรือสิ่งไม่มีชีวิต เช่น วัตถุ แร่ธาตุ หิน ซึ่งมีลักษณะที่สามารถมองเห็นได้ และรับรู้ได้ และจำนวนประชากรขึ้นอยู่กับเรื่องที่ต้องการศึกษา และวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาด้วย

ดังนั้นประชากรในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คือ ประชากรทั้งหมดในหมู่บ้านโนนศาล หมู่ 2 ตำบลบึงอ้อ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา มีจำนวน 104 ครัวเรือน มีประชากรอยู่จริง 333 คน เป็นชาย 166 คน หญิง 167 คน

• กลุ่มตัวอย่าง หมายถึง กลุ่มที่ถูกเลือกจากประชากรขึ้นมาเป็นตัวอย่าง เพื่อใช้เป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษา ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างในที่นี้คือ ตัวแทนของประชากรที่นำมาใช้ในการศึกษา ผลการศึกษาที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ย่อมเป็นผลการศึกษาจากประชากรด้วยเช่นกัน กลุ่มตัวอย่างในที่นี้คือจำนวนผู้กู้เงิน 1 ล้านบาท มี 59 ราย ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาแบบเจาะจง

ตอนที่ 3 ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน

คำว่า “ตัวชี้วัด” และตัวบ่งชี้ และ “ตัวแปร” มีความหมายคล้ายคลึงกันและบางครั้งสามารถใช้แทนกันได้ แต่มีความแตกต่างกันในจุดเน้น คือคำ “ตัวชี้วัด” เน้นว่าเป็นประเด็นที่ใช้วัดระดับของสิ่งหนึ่งสิ่งใด ส่วนคำ “ตัวบ่งชี้” เน้นว่าเป็นประเด็นที่จะชี้ว่าสิ่งนั้นเป็นอย่างไร ส่วนคำ “ตัวแปร” เน้นว่าเป็นประเด็นที่เมื่อเก็บข้อมูลจะได้ค่าที่แปรไปสำหรับผู้ให้ข้อมูลแต่ละรายในกลุ่มประชากรนั้น ๆ

ตัวแปรที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบรรลุวัตถุประสงค์ ทั้ง 4 ประการของการทำสารนิพนธ์ที่ได้กล่าวไว้ ในบทที่ 1 พร้อมทั้งแสดงตัวชี้วัดค่าของตัวแปรเพื่อความสะดวกแก่การเก็บข้อมูลและเขียนสรุปผล

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อทราบว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บรรลุเป้าหมาย 5 ข้อ เพียงใดได้แก่

1.1 การเกิดกองทุน

ตัวแปร

ตัวชี้วัด

1. การมีกองทุนหมู่บ้าน
 - มีกองทุนอยู่ก่อนแล้วกี่กองทุน
 - มีกองทุนขึ้นมาใหม่จากเงินกองทุน 1 ล้าน
 - รวมเงิน 1 ล้านบาทสมทบกับกองทุนหนึ่งกองทุนใด
2. การมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน
 - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน
 - มีบุคคลผู้เกี่ยวข้องชองกับกองทุนมาให้ความรู้
 - การให้ข่าวประชาสัมพันธ์จากรัฐบาล
3. ทักษะคนที่มิต่อกองทุนหมู่บ้าน
 - มีความต้องการอยากให้เกิดกองทุนหมู่บ้าน
 - มีกองทุนหมู่บ้านสามารถพัฒนาอาชีพและรายได้
 - กองทุนหมู่บ้านเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้าน
4. การมีวัตถุประสงค์ของกองทุน
 - มีการพัฒนาอาชีพ
 - มีการสร้างงาน
 - มีการสร้างรายได้
 - มีสวัสดิภาพของสมาชิกกองทุน
5. แนวโน้มความเข้มแข็งและความอยู่รอดของกองทุน
 - มีผู้สนับสนุนให้เกิดกองทุน
 - มีสมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือสมัครเป็นสมาชิกกองทุน
 - สมาชิกมีความสามัคคี
 - สมาชิกมีความซื่อสัตย์
 - ยกย่องคนทำดี
 - สมาชิกมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
 - สมาชิกมีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม

- สมาชิกมีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้
- ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น
- มีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กร
- มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก
- มีการช่วยเหลือสตรี เด็ก และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส
- มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม
- มีแผนงานชุมชน โดยสมาชิก

6. ยอดเงินในปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้าน

- จำนวนเงินออมและเงินทุน
- ยอดคงเหลือของกองทุน 1 ล้าน

1.2 การมีระบบบริหารกองทุน

ตัวแปร

ตัวชี้วัด

1. คณะกรรมการบริหารกองทุน	- มีคณะกรรมการบริหารกองทุน - จำนวนคณะกรรมการบริหารกองทุน - มีการคัดเลือกคณะกรรมการตามระเบียบกองทุน
2. ระเบียบการบริหารกองทุน	- มีระเบียบการบริหารกองทุน - มีการร่วมกันสร้างตามระเบียบ
3. การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร	- มีการประชุมของคณะกรรมการ - มีการรับสมัครสมาชิก - มีการจัดทำบัญชีเป็นปัจจุบัน - มีการรับเงินฝาก - มีการระดมทุนเงินฝาก
4. การคัดสรรเงินกู้	- มีระเบียบการกู้และขอกู้ - มีระเบียบการคิดดอกเบี้ย - จำนวนผู้กู้ที่ได้รับการพิจารณาเงินกู้ - จำนวนผู้กู้ที่ไม่ได้รับการพิจารณาเงินกู้ - จำนวนผู้กู้ที่มีความพอใจกับการกู้เงิน - จำนวนผู้กู้ที่ไม่พอใจกับการพิจารณาเงินกู้

5. มีการจัดสรรผลประโยชน์
- จำนวนยอดกองทุนสะสมจาก 1 ล้านบาท
 - จำนวนดอกเบี้ยที่ได้รับ
 - มีการจัดสรรผลประโยชน์อย่างยุติธรรม

1.3 มีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง

ตัวแปร

ตัวชี้วัด

1. มีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
 - ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
 - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีการปฏิบัติในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
 - มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการบริหารกองทุน
 - มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการประกอบอาชีพของผู้กู้
3. มีความเข้าใจในเรื่องการพึ่งตนเอง
 - ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องการพึ่งตนเอง
 - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการพึ่งตนเอง
4. มีการปฏิบัติในเรื่องการพึ่งตนเอง
 - มีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการบริหารกองทุน
 - มีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการประกอบอาชีพ
5. มีความเข้าใจเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. มีการปฏิบัติในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการบริหารกองทุน
 - มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดำเนินกิจการของผู้กู้

1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

ภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมในที่นี้ หมายถึงถึงศักยภาพและแนวโน้มที่จะไม่ตกเป็นเหยื่อหรือเป็นทาสทางเศรษฐกิจและสังคมแก่นายทุน หรือผู้ปองร้ายหรือภัยจากธรรมชาติที่อาจจะมามีมาในอนาคต

ตัวแปร

ตัวชี้วัด

1. การกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกันระดับของกองทุนโดยรวม

- มีการชี้แนะเรื่องกองทุนให้ประชาชนเข้าใจหลักการสำคัญที่ว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นของสมาชิกทุกคน มิใช่เงินที่รัฐบาลให้ยืม
- มีความเข้าใจของกองทุนเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนว่าจะต้องช่วยกันรักษาเงินกองทุนด้วยตนเอง ถ้าผู้กู้ไม่ชำระคืนจะต้องจัดการกันเองให้ได้ มิใช่ของรัฐบาลจัดการ
- สมาชิกเห็น โอกาสการใช้กองทุนที่ถูกต้อง

2. ภูมิคุ้มกันระดับกิจการของผู้กู้แต่ละคน

- ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพโดยไม่กู้หนี้จากแหล่งที่ดอกเบี้ยแพง
- ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพโดยใช้การพึ่งพาตนเองทางเทคโนโลยี
- ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ
- โดยคำนึงถึงการบริโภคเองและมีตลาดที่แน่นอน

1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

ตัวแปร

ตัวชี้วัด

1. ศักยภาพเดิมของบริบทมีมากน้อยเท่าใด

- สภาพของป่า
- สภาพของดิน
- สภาพของหนองน้ำ
- จำนวนของประชากร

- อาชีพครั้งแรกของประชาชน
- อาชีพเดิมที่เลิกทำแล้ว
- ถนน
- ไฟฟ้า
- ประปา

2. การดำเนินงานเท่าที่ผ่านมา มีศักยภาพในด้านต่าง ๆ

- 2.1 ทุนด้านการเงิน - จำนวนเงินกองทุนในหมู่บ้าน
 - จำนวนกลุ่มต่าง ๆ และจำนวนเงิน
- 2.2 ทุนด้านทรัพยากรทางกายภาพ
 - จำนวนและลักษณะประชากร
 - การประกอบอาชีพ
 - แหล่งน้ำ
- 2.3 ทุนทางวัฒนธรรมประเพณี
 - จำนวนวัด/โบสถ์
 - การใช้ภาษาพื้นบ้าน
 - มีโบราณสถาน-โบราณวัตถุ
 - แหล่งท่องเที่ยวในหมู่บ้าน
 - งานประเพณีในหมู่บ้านในรอบหนึ่งปี
- 2.4 ทุนทางปัญญา
 - จำนวนโรงเรียนในหมู่บ้าน
 - จำนวนผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่าง ๆ
 - จำนวนนักเรียนในระดับต่าง ๆ
 - จำนวนภูมิปัญญาชาวบ้าน
 - จำนวนผู้ผู้ที่ดำเนินกิจการอย่างยั่งยืน

3. มีความเข้มแข็งในการทำกิจกรรมของผู้

- 3.1 อาชีพการเกษตร
- 3.2 ค้าขาย
- 3.3 การบริการในชุมชน
- 3.4 อุตสาหกรรมในครอบครัว
- 3.5 การลดรายจ่ายพัฒนาอาชีพ

วัตถุประสงค์ที่ 2 มีปัจจัยด้านบวกและด้านลบ อะไรบ้างที่สนับสนุนหรือก่อให้เกิดปัญหาของกองทุน

2.1 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุน

ตัวแปร

ตัวชี้วัด

1. การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน 2. มีกองทุนเดิมในหมู่บ้าน 3. มีกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน	- มีใครบ้างมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนมีจำนวนไม่น้อยเพียงใด - จำนวนกองทุนเดิมในหมู่บ้าน - จำนวนเงินสะสมในหมู่บ้าน - จำนวนกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน

2.2 ปัจจัยด้านลบก่อให้เกิดปัญหา

ตัวแปร

ตัวชี้วัด

1. มีการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน 2. มีความไม่พึงพอใจในการจัดตั้งกองทุน 3. ไม่มีเงินกู้พร้อมคอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน	- จำนวนผู้ไม่เห็นด้วยในการจัดตั้งกองทุน - จำนวนผู้ที่ไม่พึงพอใจในการตัดสินใจ - จำนวนผู้ที่ไม่ยอมส่งเงินกู้พร้อมคอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อให้เกิดองค์กรเครือข่ายขององค์กรเพื่อการเรียนรู้

ตัวแปร

ตัวชี้วัด

1. มีเครือข่ายขององค์กรย่อยภายในชุมชน 2. มีองค์กรแหล่งความรู้ที่เสริมการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตในชุมชน 3. มีองค์กรภายนอกชุมชนที่เชื่อมโยงกับองค์กรภายในชุมชน	- มีองค์กรผู้ประกอบอาชีพเดียวกัน - มีองค์กรผู้ประกอบอาชีพเสริมกัน - มีหน่วยขององค์กรมาให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต - มีการจัดตั้งองค์กรแหล่งความรู้ในชุมชน - มีการจัดตั้งโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ - มีการจำหน่ายหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลที่เชื่อมกับตำบลอื่น ๆ

จุดประสงค์ที่ 4 การค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านละชุมชนเมืองกำหนด

ตัวแปร	ตัวชี้วัด
ความเข้มแข็งของชุมชน	
1. มีความสามัคคี	- มาก ปานกลาง น้อย
2. มีความซื่อสัตย์	- มาก ปานกลาง น้อย
3. ยกย่องคนทำดี	- มาก ปานกลาง น้อย
4. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	- มาก ปานกลาง น้อย
5. มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม	- ไร้อุปกรณ์ จำนวนครั้ง ต่อปี ไม่ใช่
6. มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้	- เพิ่มขึ้น ลดลง เท่าเดิม
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น	- เพิ่มขึ้น ลดลง เท่าเดิม
8. มีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กร	- เพิ่มขึ้น ลดลง เท่าเดิม
9. มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก	- มาก ปานกลาง น้อย
10. มีการช่วยเหลือสตรี เด็กและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส	- เพิ่มขึ้น ลดลง เท่าเดิม
11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม	- ไร้อุปกรณ์ ไม่ใช่ ไม่แน่ใจ
12. ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชน	- ไร้อุปกรณ์ ไม่ใช่

ได้โดยมีแผนก

4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะประชาชนในท้องถิ่นที่นักศึกษารับผิดชอบ

ตัวแปร	ตัวชี้วัด
ความเข้มแข็งของชุมชน	
1. สมาชิกมีกินมีอยู่อย่างพอเพียงสามารถเลี้ยงครอบครัวได้	- จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพและสามารถเลี้ยงครอบครัวได้จริง
2. สมาชิกมีการช่วยเหลือซึ่งกัน	- จำนวนผู้ที่ช่วยทำงานทั้งสาธารณประโยชน์และงานส่วนตัว
3. มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก	- จำนวนครั้งที่ประชุมต่อเดือน
4. มีแผนงานการประชุมโดยสมาชิก	- รูปแบบของกิจกรรมที่สมาชิกร่วมกันสร้างขึ้น

5. สมาชิกมีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม
 - จำนวนครั้งที่สมาชิกได้รับการอบรมจากหน่วยงานและกลุ่มองค์กรต่าง ๆ
6. มีความสามัคคี
 - จำนวนผู้ที่ให้ความร่วมมือทำงานสาธารณประโยชน์ในหมู่บ้าน
7. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม ซื่อสัตย์
 - สมาชิกเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ
8. ช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส
 - จำนวนผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส คนชรา

ตอนที่ 4 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมีมากมายหลายชนิด ผู้ประเมินสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับการเก็บข้อมูลสำหรับการศึกษาปัญหา การนำเครื่องมือประเมินไปใช้ ผู้ประเมินต้องศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ของตัวแปร ประเภทของข้อมูล เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน แบ่งได้ 2 ประเภท คือ แบ่งตามวิธีการสร้าง และแบ่งตามลักษณะการใช้งาน

1) แบ่งตามวิธีการสร้าง สามารถแบ่งออกได้ เป็น 2 ระบบคือ

(1) เครื่องมือวัดแบบมาตรฐาน เป็นเครื่องมือประเมินที่ใช้เทคนิคและวิธีการสร้างอย่างเป็นระบบ มีการนำไปทดลองใช้เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพ และประสิทธิภาพ ของเครื่องมือนั้นก่อนนำไปใช้วัดจริง เครื่องมือสำหรับการประเมินแบบนี้มีทั้งเครื่องมือประเมินทางวิทยาศาสตร์ และทางสังคมศาสตร์

(2) เครื่องมือวัดแบบเฉพาะกิจ เป็นเครื่องมือประเมินที่สร้างขึ้นมาเพื่อใช้ศึกษาค้นคว้าเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งเมื่อได้ผลการศึกษาตามที่ต้องการแล้วก็จะไม่ถูกนำมาใช้อีก ผลที่ได้จากการวัดก็มีความเชื่อถือได้ระดับหนึ่ง และถ้ามีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องแล้ว อาจได้เป็นเครื่องมือวัดที่เป็นมาตรฐานได้

2) แบ่งตามลักษณะการใช้งาน แบ่งเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินออกได้ 2 ประเภท ได้แก่

(1) เครื่องมือวัดที่ใช้ทางวิทยาศาสตร์ เป็นเครื่องมือที่กำหนดหน่วย สัดส่วนการวัด และสิ่งที่ใช้ได้อย่างแน่นอนชัดเจน เครื่องมือแบบนี้ไม่จำเป็นต้องสร้างขึ้นมาใช้เอง มีความแม่นยำ และมีความเที่ยงตรงในการวัดสูง

(2) เครื่องมือวัดทางสังคมศาสตร์ เนื่องจากพฤติกรรมของมนุษย์เป็นสิ่งที่ไม่มีเครื่องมือใด ๆ วัดค่าออกมาได้อย่างถูกต้อง คงเส้นคงวา ดังนั้นเครื่องมือประเภทนี้ จึงมีความยุ่งยาก มีความซับซ้อนในการนำไปใช้เก็บข้อมูลเป็นอย่างมาก และข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จะมีความถูกต้องในช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ดังนั้น จึงต้องใช้องค์ประกอบหลาย ๆ อย่างในการนำเครื่องมือนี้ไปใช้ได้แก่ ประสิทธิภาพของผู้ประเมิน พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง ระยะเวลาที่นำเครื่องมือไปใช้ เทคนิคการเก็บข้อมูล

เครื่องมือวัดทางสังคมศาสตร์ที่ผู้ประเมินนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลสำหรับการศึกษาปัญหาทางสังคมศาสตร์ แบ่งได้ดังนี้

การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเผชิญหน้าระหว่างผู้ประเมินกับผู้ให้ การประเมินที่เป็นรายบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเป็นการสนทนาอย่างมีจุดมุ่งหมายตามที่ผู้ประเมิน กำหนดรายละเอียดไว้ ผู้สัมภาษณ์ที่ดีจะต้องเป็นผู้ฟัง มากกว่าจะพูดเสียเอง และต้องไม่หลงเชื่อ คำพูดของผู้สัมภาษณ์ง่าย ๆ ผู้สัมภาษณ์ต้องเตรียมตัวให้พร้อม ต้องไม่ทำให้บรรยากาศของการ สัมภาษณ์เคร่งเครียดโดยใช่เหตุ ควรพูดแบบเป็นกันเอง และควรแจ้งให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบถึง วัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ว่าต้องการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ครั้งนี้ไปใช้ทำอะไร และ เกิดประโยชน์ในด้านใด

การสังเกต เป็นเครื่องมือประเมินที่ผู้ประเมินต้องทำหน้าที่ในการวัด โดยใช้หูและตาเป็น เครื่องมือสำคัญในการติดตาม ฝ่าสังเกตพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างแล้วจดบันทึก ข้อมูลที่ได้ไว้ป้องกันการลืมสิ่งที่ได้จากการสังเกต ก่อนการบันทึกควรมีการตีความหมายของ พฤติกรรมภายหลังการสังเกตแต่ไม่ควรตีความหมายในขณะที่ทำการสังเกต และผู้ประเมินต้อง ไม่ลืมว่าพฤติกรรมที่แสดงออกที่สังเกตได้นั้นจะต้องเป็นพฤติกรรมที่ผู้ประเมินต้องการศึกษา การเก็บข้อมูลด้วยการสังเกตผู้ประเมินต้องมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า ควรมีแบบประกอบการ สังเกต และต้องไม่ให้ผู้ถูกสังเกตรู้ว่าผู้กำลังเฝ้ามองอยู่ เพื่อไม่ให้เกิดการสังเกตนั้นออกนอก ประเด็นที่ต้องการศึกษา ควรใช้เวลาในการสังเกตช่วงสั้น ๆ รูปแบบของการสังเกตแบ่งออกได้ 2 แบบคือ

- ก. การสังเกตโดยตรง เป็นการสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน โดยผู้ประเมิน
- ข. การสังเกตทางอ้อม เป็นการให้ผู้สังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง แล้วมาเล่าให้ ผู้สังเกตฟังภายหลัง

แบบสอบถามและแบบสำรวจ เครื่องมือประเภทนี้ประกอบด้วย

- ก. แบบตรวจสอบรายการ เป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยให้กลุ่ม ตัวอย่างตอบโดยทำเครื่องหมายเพื่อแสดงว่า ใช่-ไม่ใช่, ไป-ไม่ไป

ข. แบบสำรวจ ให้ผู้ตอบทำเครื่องหมายเลือกตอบเช่นเดียวกับแบบตรวจสอบรายการ แตกต่างตรงที่แบบสำรวจจะถามเพียงเรื่องใดเรื่องหนึ่งเท่านั้น โดยแต่ละเรื่องอาจมีข้อคำถามหลายข้อ เพื่อให้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการจะถาม เรื่องที่จะถามอาจเป็นเรื่องของความสนใจ เจตคติ พฤติกรรม

ค. แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือประเมินใช้กันมากที่สุดในการเก็บข้อมูล รูปแบบของแบบสอบถามที่นิยมใช้กันทั่วไปมี 3 แบบคือ

- แบบสอบถามปลายปิด มักจะมีข้อคำถามและคำตอบให้ผู้ตอบเลือก โดยมีตัวเลือกตอบ 2-3 ข้อ หรือมากกว่านั้นก็ได้

- แบบสอบถามแบบปลายเปิด เป็นแบบสอบถามที่ไม่มีการกำหนดคำตอบแต่จะเปิดโอกาสให้ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่ถามได้อย่างอิสระ

- แบบสอบถามประเภทรูปภาพ เป็นแบบสอบถามที่ใช้รูปภาพแทนข้อความ

ง. มาตรฐานจัดอันดับ เป็นเครื่องมือที่ใช้ประเมินสถานการณ์ที่ไม่สามารถวัดออกมาเป็นเชิงปริมาณได้โดยตรง เช่น การวัดความประพฤติ โดยผู้สร้างแบบสอบถามอาจแบ่งคุณลักษณะที่ต้องการวัดออกมาเป็นระดับต่าง ๆ กันเช่นมากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด หรืออาจกำหนดเป็นตัวเลขโดยเรียงจากมากที่สุด ไปจนถึงน้อยที่สุด เช่น 5, 4, 3, 2, 1 เป็นต้น

จ. แบบทดสอบ เป็นเครื่องมือที่มีลักษณะเป็นชุดของข้อคำถามที่สร้างขึ้นมาอย่างมีระบบเพื่อใช้วัดพฤติกรรม หรือความสามารถด้านต่าง ๆ ของบุคคล อาจเป็นการวัดความสามารถทางด้านสมอง ด้านอารมณ์ ด้านความเคลื่อนไหวของร่างกาย แบ่งออกได้เป็น

- แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มี 2 แบบ คือแบบทดสอบที่ผู้สร้างขึ้นมาเอง และแบบทดสอบ มาตรฐาน

- แบบทดสอบความถนัด มี 2 แบบ คือ แบบทดสอบความถนัดในการเรียน และแบบทดสอบความถนัดเฉพาะทาง

- แบบทดสอบบุคคลกับสังคม มี 2 แบบ คือแบบทดสอบทัศนคติ และแบบทดสอบความสนใจ

หลักสำคัญที่ใช้ในการเลือกเครื่องมือประเมิน คือ ผู้ประเมินจะต้องเลือกเครื่องมือประเมินให้เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องศึกษาหรือตัวแปรที่ต้องการศึกษา โดยวิเคราะห์ได้จากวัตถุประสงค์และต้องคำนึงถึงแหล่งที่จะรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ มี บร 1 ถึง บร 12

- 1) แบบรายงาน บร.1 แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน
- 2) แบบรายงาน บร. (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)

ตัวชี้วัด

1. สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี ใช้มาตรการจัดอั้นคับ เป็นเครื่องมือในการประเมิน
 2. สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์ ใช้มาตรการจัดอั้นคับ เป็นเครื่องมือในการประเมิน
 3. ชุมชนยกย่องคนทำความดี ใช้มาตรการจัดอั้นคับ เป็นเครื่องมือในการประเมิน
 4. สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ใช้มาตรการจัดอั้นคับ เป็นเครื่องมือในการประเมิน
 5. ชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกเป็นประจำ โดยการประชุมหรือเสวนา ใช้มาตรการจัดอั้นคับ เป็นเครื่องมือในการประเมิน
 6. สมาชิกในชุมชนมีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม ใช้แบบตรวจสอบรายการเป็นเครื่องมือประเมิน
 7. ในชุมชนมีผู้นำที่มีคุณธรรมยุติธรรม ใช้แบบตรวจสอบรายการเป็นเครื่องมือประเมิน
 8. ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้ โดยมีแผนงานที่คิดโดยสมาชิกในชุมชน
 9. สมาชิกในชุมชนมีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือประเมิน
 10. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นอยู่พร้อมหน้ารักใคร่ปรองดองกัน ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือประเมิน
 11. ในชุมชนมีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กรประชาชน ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือประเมิน
 12. ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือประเมิน
- 3) แบบรายงาน บร.3 (แบบรายงานความรู้ความเข้าใจ ทศนคคที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
 - 4) แบบรายงาน บร.4 (แบบรายงานปฏิบัติงานรายเดือน)
 - 5) แบบรายงาน บร.5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

- 6) แบบรายงาน บร.6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 7) แบบรายงาน บร.7 (แบบรายงานการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนของประชาชน)
- 8) แบบรายงาน บร.8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์)
- 9) แบบรายงาน บร.9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
- 10) แบบรายงาน บร.10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
- 11) แบบรายงาน บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)
- 12) แบบรายงาน บร.12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)

ตอนที่ 5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) แบบรายงาน บร.1 เก็บรวบรวมข้อมูลโดย รวบรวมข้อมูลที่ได้มีการจัดเก็บไว้แล้ว เช่น กขช 2 ค. จปฐ เอกสารบรรยายสรุปข้อมูลของหมู่บ้าน และใช้การสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติม
- 2) แบบรายงาน บร.2 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายการออกสัมภาษณ์ ตามเกณฑ์ที่กำหนด (50% ของครัวเรือนในหมู่บ้านในกรณีที่หมู่บ้านมีครัวเรือนไม่เกิน 100 ครัวเรือนกำหนดกลุ่มเป้าหมายตามที่กำหนด (50% ของครัวเรือนในหมู่บ้าน) ในกรณีหมู่บ้านมีครัวเรือนมากกว่า 100 ครัวเรือน ใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง krejcie และ Morgan (ในหมู่บ้านที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์มี 104 ครัวเรือน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 52 ครัวเรือน)
- 3) แบบรายงาน บร.3 ใช้การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ กรรมการกองทุนหมู่บ้าน ทุกคน ผู้นำชุมชน (50% ของผู้นำในชุมชน) ประชาชนในชุมชนทั้งที่เป็นสมาชิกกองทุนและไม่เป็นสมาชิกกองทุน
- 4) แบบรายงาน บร.4 เก็บรวบรวมข้อมูลโดย รวบรวมข้อมูลจากเอกสารของกองทุน และสัมภาษณ์กรรมการกองทุน สัมภาษณ์สมาชิกกองทุน
- 5) แบบรายงาน บร.5 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดเวทีประชาคม และบันทึกผลจากการจัดเวทีประชาคม
- 6) แบบรายงาน บร.6 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดเวทีเสวนาสมาชิกกองทุนที่กู้เงินและมีอาชีพเดียวกัน และบันทึกผลการจัดเวทีเสวนา โดยการประชุมอาชีพละ 1 วัน จนครบทุกอาชีพ
- 7) แบบรายงาน บร.7 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อสรุปผลของบร.2

8) แบบรายงาน บร.8 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้สัมภาษณ์และใช้สภาพจริงของหมู่บ้าน ตำบล เป็นข้อมูล

9) แบบรายงาน บร.9 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

10) แบบรายงาน บร.10 เก็บรวบรวมข้อมูล การจัดเวทีสัมมนาสรุปบทเรียนระดับหมู่บ้าน โดยเชิญคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเข้าร่วมสัมมนา และสรุปบทเรียนระดับตำบล บันทึกผลจากการสัมมนา ทั้งระดับหมู่บ้านและระดับตำบล

11) แบบรายงาน บร.11 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้รู้เป็นรายกรณี

12) แบบรายงาน บร.12 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดทำเวทีประชาคม โดยขอความร่วมมือจากครูในหมู่บ้าน พัฒนาการประจำตำบล คณะกรรมการหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้านในตำบลเพื่อวิเคราะห์แผนแม่บทชุมชน โดยใช้กระบวนการ AIC, FSC สรุปผลการวิเคราะห์แผนแม่บทชุมชน ทั้งระดับหมู่บ้านและระดับตำบล

ตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นกระบวนการนำข้อมูล ที่เก็บรวบรวมได้มาจัดกระทำให้เป็นระบบระเบียบ เพื่อสะดวกรวดเร็ว และง่ายต่อการทำความเข้าใจ แปลความ และสรุปความประเภทของการวิเคราะห์ข้อมูล มี 2 ประเภท คือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของตัวเลขแล้วสรุปผลโดยใช้ค่าสถิติ เพื่อที่จะนำค่าสถิติไปใช้ตอบคำถามในประเด็นที่ต้องการ

2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของข้อความที่เขียนบรรยายความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดให้ แล้วสรุปผลโดยการประมวลความคิดเห็นเป็นข้อความที่จะนำไปใช้อธิบายในประเด็นที่ต้องการ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1. ความหมายของสถิติ แบ่งได้ 2 ความหมายคือ

1.1 สถิติ หมายถึง ข้อมูลหรือตัวเลขที่แทนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประเด็นที่สนใจ ทั้งที่เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ โดยจะต้องเป็นข้อมูลในภาพรวมที่มีจำนวนมาก

1.2 สถิติ หมายถึง ศาสตร์หรือวิชาที่ว่าด้วยหลักการและวิธีการทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดระเบียบข้อมูล หรือการนำเสนอข้อมูล การแปลความหมายข้อมูล

2. สถิติที่ใช้ในการบรรยายลักษณะของข้อมูล

สถิติเชิงบรรยาย เป็นค่าสถิติที่แสดงลักษณะและแปลผลอย่างครอบคลุมเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเท่านั้น โดยค่าสถิติที่ได้มีการนำมาใช้อย่างสม่ำเสมอ ดังนี้

2.1 การแจกจ่ายความถี่ เป็นค่าสถิติที่แสดงจำนวนในลักษณะของความถี่ข้อมูลที่เกิดขึ้นในแต่ละสถานการณืเพื่อนำมาเปรียบเทียบกันอย่างง่าย ๆ โดยใช้ตารางนำเสนอมีขั้นตอนดังนี้

1.2.1 พิจารณารายละเอียดของข้อมูลทั้งหมดเพื่อกำหนดประเด็นที่จะนำเสนอ

1.2.2 นำข้อมูลมาพิจารณาให้สอดคล้องกับประเด็นโดยใช้รอยขีด

1.2.3 นับจำนวนรอยขีดที่ได้เป็นจำนวนไปไว้ในช่องความถี่

2.2 ค่าร้อยละ เป็นค่าสถิติพื้นฐานที่นำมาเปรียบเทียบกัน ที่แสดงว่า กลุ่มเป้าหมายคิดเป็นเท่าไร โดยอาศัยฐานข้อมูลที่มีฐานเท่ากับ 100 มีสูตรคำนวณดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนกลุ่มเป้าหมาย}}{\text{จำนวนข้อมูลทั้งหมด}} \times 100$$

2.3 การวัดค่ากลางของข้อมูล

2.3.1 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต เป็นค่ากลางที่เป็นตัวแทนของข้อมูลโดยการนำค่าของข้อมูลทุกตัวมารวมกันแล้วหารด้วยจำนวนข้อมูล

$$X = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ X = ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

$\sum x$ = ผลรวมของข้อมูลทุกตัว

n = จำนวนของข้อมูล

2.3.2 ฐานนิยม เป็นค่ากลางที่เป็นตัวแทนของข้อมูลที่มีจำนวนมากที่สุด ในกลุ่มเป้าหมายโดยการแจกจ่ายความถี่ ถ้ากลุ่มใดมีความถี่มาก ก็แสดงว่ากลุ่มนั้นเป็นฐานนิยมของเป้าหมาย

2.3.3 มัธยฐาน เป็นค่ากลางที่เป็นตัวแทนของข้อมูลที่อยู่ในตำแหน่งกึ่งกลางของข้อมูลทั้งหมด

2.4 การวัดการกระจายของข้อมูล เป็นค่าสถิติที่ใช้อธิบายลักษณะของข้อมูลแต่ละชุด มีความแตกต่างกันมากหรือน้อยเพียงใด ถ้าข้อมูลชุดใดมีค่าการวัดการกระจายมาก แสดงว่าข้อมูลในชุดนั้นมีความแตกต่างกันมากกว่าข้อมูลที่มีค่าการวัดการกระจายน้อย ซึ่งค่าสถิติที่ใช้การวัดการกระจายที่นำมาใช้บ่อยที่สุด มีดังนี้

2.4.1 ค่าพิสัย เป็นค่าสถิติที่แสดงความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่มีค่าสูงสุด กับค่าต่ำสุดมีสูตรคำนวณคือ

$$\text{ค่าพิสัย} = \text{ค่าสูงสุดของข้อมูล} - \text{ค่าต่ำสุดของข้อมูล}$$

2.4.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นค่าสถิติที่ได้จากการใช้ค่าความแตกต่างของข้อมูลแต่ละตัว กับค่าเฉลี่ยยกกำลังสอง แล้วนำมารวมกันพร้อมกับหาค่าเฉลี่ยโดยการหารด้วย $N-1$ มีสูตรการคำนวณคือ

สูตร 1

$$\text{S.D} = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D	คือ	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	x	คือ	ค่าของข้อมูลแต่ละตัว
	x	คือ	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
	N	คือ	จำนวนข้อมูล

หรือสามารถคำนวณค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากคะแนนดิบ โดยไม่ต้องไปคำนวณหาค่าเฉลี่ยก่อนมีสูตรการคำนวณคือ

สูตร 2

$$\text{S.D} = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D	คือ	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	x	คือ	ค่าของข้อมูลแต่ละตัว
	N	คือ	จำนวนข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของข้อความที่เขียนบรรยายเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจหรือความคิดเห็น ในประเด็นที่กำหนดอย่าง

ลึกซึ้ง เป็นข้อความที่ได้จากการบันทึกผลการสัมภาษณ์ โดยการนำข้อมูลมาดำเนินการตามขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาข้อสรุปของข้อมูลที่สามารถนำไปอธิบายในประเด็นที่ต้องการคำตอบได้อย่างชัดเจน

การวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมิน โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนี้

- 1) แบบรายงาน บร.1 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณโดยคิดเป็นค่าร้อยละ คือ ลักษณะของประชากร เพศ อายุ จบการศึกษา รายได้ การประกอบอาชีพ
- 2) แบบรายงาน บร.2 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยคิดเป็นค่าร้อยละ
- 3) แบบรายงาน บร. ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ
- 4) แบบรายงาน บร.4 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ
- 5) แบบรายงาน บร.5 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ
- 6) แบบรายงาน บร.6 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ
- 7) แบบรายงาน บร.7 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ
- 8) แบบรายงาน บร.8 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ
- 9) แบบรายงาน บร.9 ใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ
- 10) แบบรายงาน บร.10 ใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ
- 11) แบบรายงาน บร.11 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ
- 12) แบบรายงาน บร.12 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

สารนิพนธ์บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบไปด้วยข้อมูลที่ได้ตามกรอบความคิดทฤษฎี ชิพพ์ โมเดล (CIPP Model) ซึ่งตรงกับตอนที่ 1 วิธีการประเมินโครงการ ในบทที่ 3 และการรายงานตามวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์ ทั้ง 4 ประการ ซึ่งผลการติดตามประเมินโครงการมี 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบทชุมชน

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ตอนที่ 3 ผลการทดลองวิธีการใหม่ (ถ้ามี)

ตอนที่ 4 ผลการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

ตอนที่ 5 ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ตอนที่ 6 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์ 4 ประการ ได้แก่

6.1 เพื่อทราบว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติบรรลุเป้าหมาย 5 ข้อเพียงใด

6.2 เพื่อทราบว่ามิปัจจัยด้านบวกและด้านลบอะไรบ้างที่สนับสนุน หรือขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุน

6.3 เพื่อทราบว่าได้เกิดองค์การเครือข่ายของการเรียนรู้หรือไม่ จากกระบวนการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้

6.4 เพื่อทราบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบทชุมชน

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

วิกฤตเศรษฐกิจ : กลุ่มคนจนมากเพิ่มขึ้นเกือบ 2 ล้านคน

สำหรับภาวะความยากจนหรือจำนวนคนจน นับว่ามีความสัมพันธ์กับภาวะการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก โดยในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ต่อเนื่องจนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 นั้น การเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับสูง ทำให้คนมีงานทำ มีรายได้เพิ่มขึ้นตามลำดับ

ซึ่งส่งผลให้ “คนจน” มีจำนวนลดลงตามลำดับ คือจากจำนวน 17.9 ล้านคน ในปี 2531 คิดเป็นร้อยละ 32.6 ของคนทั้งประเทศ ลดลงเหลือเพียง 6.8 ล้านคนในปี 2539 คิดเป็นร้อยละ 11.4 ของคนทั้งประเทศ

ต่อมาเมื่อประเทศไทยประสบกับวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 ภาคธุรกิจขาดสภาพคล่อง และประสบกับภาวะล้มละลาย อัตราเงินเฟ้อเพิ่มสูงขึ้น เกิดภาวะการถดถอยทางเศรษฐกิจอย่างมาก จนเศรษฐกิจหดตัวถึงขั้นติดลบ และระดับรายได้ของคนลดลงอย่างรวดเร็ว รวมทั้งเกิดการว่างงานเพิ่มขึ้นกว่า 1 ล้านคน

ผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงเป็นเหตุให้คนจำนวนมากต้องอยู่ในสภาพที่เป็น “คนจน” ซึ่งได้เพิ่มขึ้นเป็น 7.9 ล้านบาท ในปี 2541 และ 9.9 ล้านคนในปี 2542 และต่อมาได้ลดลงเหลือ 8.9 ล้านคน ในปี 2543 คิดเป็นร้อยละ 14.2 ของคนทั้งประเทศ

ทั้งนี้กลุ่มคนจนมาก หรือกลุ่มคนที่มีรายได้น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเส้นความยากจน ได้มีจำนวนเพิ่มขึ้นมากที่สุดคือเพิ่มจาก 3.7 ล้านคนในปี 2539 เป็น 5.5 ล้านคนในปี 2543 หรือเพิ่มขึ้นจากปี 2539 ถึงร้อยละ 48.6

รวมทั้งกลุ่มคนเกือบจน หรือกลุ่มคนที่มีรายได้สูงกว่าเส้นความยากจนไม่เกินร้อยละ 20 ซึ่งมีความเสี่ยงสูงที่จะกลายเป็นคนจนได้นั้น ก็มีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 3.7 ล้านคนในปี 2539 เป็น 3.9 ล้านคนในปี 2543

ทั้งนี้หากสถานการณ์เศรษฐกิจของประเทศยังมีความผันผวน หรือยังไม่ฟื้นตัวเท่าที่ควรแล้ว กลุ่ม “คนเกือบจน” ก็มีโอกาที่จะเป็น “คนจน” ได้ในที่สุด และกลุ่ม “คนจนมาก” มีโอกาสที่จะเพิ่มมากยิ่งขึ้น ซึ่งสถานการณ์เหล่านี้นับว่าอันตรายอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืน

สำหรับแหล่งพึ่งพิงของคนจนในประเทศไทยนั้นส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบท ซึ่งแม้ในช่วงระยะเวลาที่เศรษฐกิจขยายตัวในอัตราที่สูง คนจนในชนบทก็ยังคงมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ภายหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจคนจนในชนบทได้มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 17.3 ในปี 2541 และ 19.1 ในปี 2543 หรือเท่ากับ 8.16 ล้านคน ขณะที่คนจนในเมืองกลับมีสัดส่วนลดลงเหลือร้อยละ 1.5 ในช่วงระยะเดียวกัน

สำหรับสาเหตุที่คนจนในชนบทเพิ่มขึ้นหลังเกิดวิกฤตนั้น น่าจะมาจากปัจจัยของคนตกงานที่มีเพิ่มมากขึ้น และคนเหล่านี้ได้อพยพโยกย้ายกลับไปสู่ภูมิลำเนาเดิม ทำให้ครัวเรือนในชนบทต้องรับภาระในการเลี้ยงดูมากขึ้น ประกอบกับการไม่มีแหล่งงานในชนบทรองรับที่เพียงพอ และภาวะการผลิตการเกษตรซึ่งเป็นรายได้ที่สำคัญของคนชนบท ต้องประสบกับปัญหาการผลิตหรือภาวะราคาสินค้าตกต่ำ ทำให้ภาคชนบทมีรายได้น้อยลง ส่งผลให้จำนวนคนจนในชนบทเพิ่ม

มากขึ้น แต่เมื่อภาวะเศรษฐกิจเริ่มส่งสัญญาณฟื้นตัวในปี 2543 สัดส่วนคนจนในชนบทก็เริ่มลดลงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับปี 2542

ครัวเรือนยากจน : ลูกมาก สูงอายุ มีการศึกษาและที่ดินทำกินน้อย รับจ้างการเกษตร

ในด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนในประเทศไทยนั้น ผลการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ชี้ว่าลักษณะของครัวเรือนที่มีโอกาสเป็นครัวเรือนยากจนได้ มักเป็นครัวเรือนที่มีลักษณะ “ลูกมาก สูงอายุ มีการศึกษาและที่ดินทำกินน้อย รับจ้างการเกษตร” กล่าวคือ

ครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกมาก โดยเฉพาะในกลุ่มครัวเรือนที่มีสมาชิกตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป และกลุ่มครัวเรือนที่มีอาชีพการเกษตรหรือรับจ้างภาคเกษตร ตลอดจนกลุ่มที่มีที่ดินการเกษตรขนาดเล็กกว่า 5 ไร่ จะมีโอกาสเป็นครัวเรือนยากจนมากกว่าครัวเรือนอื่น ๆ

การดำเนินงานแก้ไขปัญหาค่าความยากจนของรัฐ

การดำเนินงานแก้ไขปัญหาค่าความยากจนของรัฐบาลในปัจจุบัน ได้มีการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

- นโยบายของรัฐบาลในการสร้างความเข้มแข็งของสังคมและเศรษฐกิจฐานราก ประกอบด้วยโครงการที่สำคัญ 5 โครงการ คือ โครงการพักชำระหนี้เกษตรกรรายย่อย การจัดตั้งธนาคารประชาชน การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และโครงการประกันสุขภาพถ้วนหน้า

ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาค่าความยากจนแบบยั่งยืนรวมถึงผู้ด้อยโอกาสดังนี้

- พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนจนทั้งในเมืองและชนบท รวมทั้งการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเครือข่ายชุมชน เพื่อนำไปสู่การพึ่งตนเองได้ โดยนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญานำทางให้เข้าไปในทางสายกลาง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล การพัฒนาที่มีคุณภาพมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

- พัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคมให้มีความเสมอภาค เป็นธรรม และมีความเท่าเทียมกันระหว่างคนจน และกลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคม เพื่อให้คนจนได้มีโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

- วารากฐานการปฏิรูปเชิงโครงสร้าง ทั้งด้านการจัดการทรัพยากร ทิศทางการพัฒนาประเทศ ระบบราชการ และระบบกฎหมายให้เอื้อต่อทุกกลุ่มคนในสังคม ได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพของตนเองและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนเห็นชอบกับเป้าหมายหลักของยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาคความยากจนแบบยั่งยืนคือ การลดสัดส่วนคนจนจากร้อยละ 15 ให้เหลือไม่เกินร้อยละ 12 ของประชากรในปี 2549 การกระจายบริการสังคมและบริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจให้มีความเป็นธรรมและเข้าถึงคนยากจนทั้งในชนบทและในเมือง และการลดความเหลื่อมล้ำระหว่างคนจน และกลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคม

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) พระราชบัญญัติส่งเสริม SMEs แบ่งเป็น 7 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

หมวดที่ 2 สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

หมวดที่ 3 กองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

หมวดที่ 4 แผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

หมวดที่ 5 การส่งเสริมและการสนับสนุนของรัฐ

หมวดที่ 6 การเพิกถอนการส่งเสริมและการสนับสนุนของรัฐ

หมวดที่ 7 บทลงโทษ

แผนปฏิบัติการส่งเสริม SMEs มีดังนี้

1. การพัฒนา SMEs ในชุมชน ในภูมิภาคและในท้องถิ่นชนบท โดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างเหมาะสม

2. การสนับสนุนและช่วยเหลือด้านการเงินเพื่อปรับปรุงและพัฒนา SMEs ให้มีประสิทธิภาพและความสามารถเพิ่มขึ้น

3. การพัฒนาหรือจัดตั้งตลาดทุนหรือตลาดเงินสำหรับ SMEs

4. การพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้ประกอบการและบุคลากรใน SMEs ในด้านการบริหาร การจัดการ การตลาด การผลิตและการพัฒนา

5. การพัฒนาการจัดการ SMEs ในด้านการจัดการ การผลิต การบริหารงานบุคคล การเงิน การตลาด ตลอดจนการจัดการเชิงประยุกต์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

6. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของ SMEs ทั้งในด้านคุณภาพและมาตรฐาน รวมถึงการส่งเสริมภาพลักษณ์ การพัฒนารูปแบบและการบรรจุผลิตภัณฑ์

7. การส่งเสริมหรือการสนับสนุนด้านการตลาด การขยายตลาดทั้งระดับในประเทศและต่างประเทศ
8. การส่งเสริม วิจัย และพัฒนา รวมทั้งการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัย และเหมาะสมสำหรับ SMEs ตลอดจนการผสมผสานหรือประยุกต์เทคโนโลยีที่ทันสมัยกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
9. การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิสาหกิจ ตลอดจนการส่งเสริมพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
10. การส่งเสริมเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงและสนับสนุนระหว่าง SMEs กับวิสาหกิจขนาดใหญ่
11. การส่งเสริมการรวมกลุ่มของ SMEs เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หรือเพื่อดำเนินธุรกิจร่วมกัน
12. การส่งเสริมและพัฒนาองค์กรเอกชนที่มีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุน SMEs
13. การจัดตั้งอำนาจความสะดวกในการลงทุนและการประกอบวิสาหกิจ SMEs
14. การให้สิทธิและประโยชน์เพื่อส่งเสริม SMEs หรือเพื่อขจัดความเสียเปรียบหรือความจำกัคของ SMEs
15. การส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการด้านอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมและด้านสุขอนามัย
16. การปรับปรุงแก้ไขกฎ ระเบียบ ขั้นตอน วิธีการ และวิธีปฏิบัติที่เป็นอุปสรรคและเพิ่มต้นทุนต่อ SMEs
17. การส่งเสริมและสนับสนุนด้านลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า และทรัพย์สินทางปัญญาอื่น ๆ
18. เรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้เกิดการจัดตั้ง SMEs ขึ้นใหม่ ตลอดจนการช่วยเหลือ SMEs ให้สามารถดำเนินการต่อไป หรือรวมทั้งสามารถขยายกิจการและแข่งขันกับกิจการอื่นทั้งในประเทศและต่างประเทศได้

กลยุทธ์การพัฒนา SMEs ภาคอุตสาหกรรม มี 7 ประการ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 ยกระดับความสามารถด้านเทคโนโลยีและการจัดการ

1.1 พัฒนาและประยุกต์ระบบวินิจฉัยและให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่สถานประกอบการให้เป็นกลไกสำคัญเบื้องต้นแก่สถานประกอบการให้เป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมและจัดความช่วยเหลือแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1.2 จัดระบบบริการที่ปรึกษาเฉพาะด้าน เพื่อแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกิจการ

1.3 สนับสนุนและส่งเสริมการปรับปรุงกิจการให้ทันสมัย (Modernization) และใช้ระบบ ISO และ TQM ที่เหมาะสมกับธุรกิจไทย

1.4 สนับสนุนการยกระดับคุณภาพสินค้าของ SMEs ตามมาตรฐานสากล

1.5 พัฒนาเครือข่ายและประสิทธิภาพของแหล่งบริการวิจัยและพัฒนา

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาผู้ประกอบการและทรัพยากรบุคคลของ SMEs

2.1 บ่มเพาะและสร้างผู้ประกอบการใหม่และพัฒนาผู้ประกอบการเดิมให้พร้อมกับการแข่งขันในยุคโลกาภิวัตน์

2.2 เพิ่มประสิทธิภาพและความยืดหยุ่นของระบบบริการฝึกอบรมให้สนองต่อความต้องการของบุคลากรของ SMEs

2.3 เพิ่มประสิทธิภาพของระบบมาตรฐานฝีมือแรงงาน

2.4 ปรับปรุงการผลิตบุคลากรในสถาบันการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 3 สร้างและขยายโอกาสด้านการตลาดแก่ SMEs

3.1 ปรับปรุงระบบการจัดซื้อของรัฐให้เอื้อต่อ SMEs โดยเน้นการขยายโอกาสแก่วิสาหกิจขนาดย่อม

3.2 ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมรับช่วงการผลิตที่เชื่อมโยงกับวิสาหกิจขนาดใหญ่ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3.3 เพิ่มความเข้มแข็งของกิจกรรมส่งเสริมการส่งออก

3.4 ส่งเสริมธุรกิจการค้าชายแดน และการจัดตั้งบริษัทการค้าระหว่างประเทศ

กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มขีดความสามารถของสถาบันการเงินและสร้างกลไกเสริมทางการเงินเพื่อส่งเสริม SMEs

4.1 ขยายและเพิ่มประสิทธิภาพระบบประกันสินเชื่อ

4.2 พัฒนาสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐให้เป็นสถาบันการเงินเพื่อ SMEs

4.3 จัดตั้งกองทุนเพื่อการร่วมทุนกับ SMEs ที่เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนา

4.4 จัดตั้งกองทุนส่งเสริม SMEs เพื่อเป็นกลไกทางนโยบายในการส่งเสริม SMEs และเป็นแหล่งทุนสนับสนุนการรวมกลุ่มของ SMEs

4.5 เพิ่มขีดความสามารถของหน่วยงานเพื่อให้บริการปรึกษาแนะนำด้านการเงินแก่ SMEs

กลยุทธ์ที่ 5 ปรับปรุงสภาพแวดล้อมของธุรกิจ

5.1 เร่งพัฒนาและจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารของ SMEs

5.2 พัฒนากลไกในการปรับปรุงนโยบาย กฎหมายและการบริหารเพื่อสร้างความเป็นธรรมซื่อสัตย์เปรียบของ SMEs

5.3 ส่งเสริม SMEs ให้พร้อมเข้าสู่สังคมข่าวสาร

5.4 ปรับปรุงประสิทธิภาพระบบการกระจายสินค้า

5.5 ยกย่องขีดความสามารถของหน่วยงานระดับท้องถิ่นในการให้บริการแก่ SMEs และการจัดทำแผนส่งเสริม SMEs ในภูมิภาค ให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงระหว่างธุรกิจภาคต่าง ๆ เพื่อสร้าง โอกาสทางธุรกิจใหม่ ๆ

5.6 ส่งเสริมการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขนาดย่อม

กลยุทธ์ที่ 6 พัฒนาวិสาหกิจรายย่อย และวิสาหกิจชุมชน

6.1 บ่มเพาะการจัดตั้งวิสาหกิจรายย่อย และวิสาหกิจชุมชนที่เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาในอนาคต

6.2 ส่งเสริมการใช้องค์ความรู้และภูมิปัญญาเดิมของวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจชุมชน เพื่อสร้างโอกาสทางธุรกิจ

6.3 ยกย่องขีดความสามารถด้านการจัดการเชิงธุรกิจและส่งเสริมให้วิสาหกิจรายย่อยสามารถเข้าสู่ระบบที่เป็นทางการได้

6.4 ผลักดันและยกระดับความร่วมมือในกลุ่มธุรกิจ

กลยุทธ์ที่ 7 สร้างความเชื่อมโยงและพัฒนากลุ่มวิสาหกิจครบวงจร

7.1 ศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ตามหลักการเกาะกลุ่มธุรกิจเพื่อประสิทธิภาพโดยรวม

7.2 พัฒนาโครงการนำร่องเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการเชื่อมโยงวิสาหกิจครบวงจรในแต่ละภูมิภาค

7.3 ผลักดันและสนับสนุนการรวมกลุ่มและการสร้างธุรกิจสัมพันธ์

7.4 จัดมาตรการสนับสนุนด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สิทธิประโยชน์และเงินทุนเพื่อผลักดันให้เกิดการลงทุนและร่วมลงทุนดำเนินกิจการประเภทต่าง ๆ รองรับธุรกิจอย่างครบวงจร

1.1.3 สภาพแวดล้อมของคนไทย

สภาพแวดล้อมที่สัมพันธ์กับการดำรงชีวิตของคน มี 3 ด้านคือ ด้านที่อยู่อาศัยและการได้รับบริการสาธารณสุขภาค ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านสิ่งแวดล้อม

1. สถานการณ์ด้านที่อยู่อาศัยและสาธารณูปโภคมีแนวโน้มดีขึ้น

โดยภาพรวมทั้งประเทศมีสัดส่วนการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินดีขึ้น คือในช่วงก่อนวิกฤตคือปี 2535 ร้อยละ 72.5 ในปี 2539 ร้อยละ 77.9 ในปี 2543 ร้อยละ 78.8 ผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจ ต้องเช่าที่อยู่อาศัย มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในปี 2535 ร้อยละ 7 ในปี 2539 ร้อยละ 9.8 ในปี 2543 ร้อยละ 11.1

หากเปรียบเทียบสัดส่วนการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินของคนในเมืองและชนบทในปี 2543 พบว่าครัวเรือนของคนเมืองในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีสัดส่วนการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินน้อยที่สุด เพียงร้อยละ 38.6 ของครัวเรือนในพื้นที่ เนื่องจากราคาบ้านและที่ดินในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ ทำให้มีโอกาสในการเป็นเจ้าของบ้านและที่ดินน้อยมากในขณะที่ครัวเรือนในชนบทมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเกือบร้อยละ 100 กล่าวคือ ชาวชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนของครัวเรือนที่เป็นเจ้าของบ้านและที่ดินสูงที่สุดคือร้อยละ 94.2 ของครัวเรือนในพื้นที่ รองลงมาคือ ภาคเหนือ ภาคใต้และภาคกลาง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 88.6, 82.3 และร้อยละ 73.2 ของครัวเรือนในพื้นที่ตามลำดับ

น้ำประปาสามารถให้บริการเพิ่มขึ้น ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ในสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 58.5 ในปี 2535 ในปี 2543 ร้อยละ 84.1 ส่วนภาคใต้ ได้รับบริการน้อยที่สุด ร้อยละ 31.4 ของครัวเรือนในปี 2543 และยังมีประชาชนอีกบางส่วนไม่สามารถเข้าถึงบริการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

การคมนาคมเขตเมืองและชนบทมีแนวโน้มดีขึ้น เส้นทางการคมนาคม เป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการดำรงชีพ การทำมาหากิน รวมทั้งการเชื่อมโยงเทคโนโลยี การตลาด ข้อมูลข่าวสารระหว่างเมืองกับชนบท โดยคนในเมืองมีความต้องการการเดินทางที่สะดวก รวดเร็ว ส่วนคนในชนบทต้องการเส้นทางสัญจรที่มีสภาพถนน แข็งแรง สามารถใช้สัญจรได้ตลอดปี ไม่ถูกตัดขาดในฤดูฝน เพื่อให้สามารถติดต่อ และเข้าถึงบริการพื้นฐานอื่น ๆ ของรัฐ เช่น โรงพยาบาล ไปรษณีย์ สถานีตำรวจ โทรศัพท์ ได้อย่างทันทั่วถึง

2. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมีแนวโน้มลดลง

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้คนมีความอยู่ดีมีสุข เพราะความรู้สึกปลอดภัยจะช่วยให้เกิดความรู้สึกที่มั่นคงในการประกอบอาชีพ การดำเนินธุรกิจและการดำรงชีวิต นอกจากนี้ยังเป็นปัจจัยดึงดูดต่อการตัดสินใจในการลงทุนของนักลงทุนทั้งชาวไทยและต่างประเทศด้วย โดยสิ่งที่พอจะชี้ให้เห็นถึงความปลอดภัย

ในชีวิตและทรัพย์สิน ก็คือ จำนวนคดีอาชญากรรมและคดีอาชญากรรม ซึ่งหากมีแนวโน้มสูงขึ้นก็จะสร้างความสะเทือนขวัญและก่อให้เกิดความหวาดกลัว รวมทั้งความไม่เชื่อมั่นให้กับคนมากขึ้น ปัญหาดังกล่าวนอกจากจะส่งผลกระทบต่อความสงบสุขในสังคมและความอยู่ดีมีสุขของคนทั่วไปแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาความไม่มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศด้วย

ดังจะเห็นได้ว่า ในปัจจุบันคดีอาชญากรรมได้ทวีความรุนแรงขึ้นมาก ไม่ว่าจะเป็นคดีการฆ่าผู้อื่นทั้งที่เจตนาและไม่เจตนา การทำร้ายร่างกาย การข่มขืนกระทำชำเรา การประทุษร้ายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งในรูปแบบของการลักทรัพย์ ริดเอาทรัพย์ ฉกชิง วิ่งราว และอื่น ๆ อีกหลากหลายรูปแบบ ล้วนมีให้เห็นกันมากขึ้น รวมทั้งมีวิธีการที่รุนแรงที่ทำให้ร้ายความรู้สึกและสะเทือนขวัญแก่ผู้พบเห็นมากยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ การกระทำดังกล่าว เป็นผลเนื่องมาจากวิกฤตที่ก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมตามมามากมาย ซึ่งล้วนบั่นทอนความสงบสุขและความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ของประชาชนลงเรื่อย ๆ เช่นกัน

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้รวบรวมสถิติจำนวนคดีอาชญากรรมทั่วประเทศ โดยเปรียบเทียบในช่วงก่อนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ กับช่วงหลังวิกฤติเศรษฐกิจ พบว่า คดีอาชญากรรมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จาก 1.2 คดีต่อประชากรพันคน ในปี 2535 เป็น 1.6 คดีต่อประชากรพันคน ในช่วงวิกฤติปี 2540-2541 และเพิ่มขึ้นเป็น 1.7 คดีต่อประชากรพันคนในช่วงหลังวิกฤติปี 2542-2543 โดยส่วนใหญ่เป็นคดีที่เกิดขึ้นในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งชี้ให้เห็นปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินที่เป็นปัญหาสำคัญของคนกรุงเทพมหานคร

สำหรับยาเสพติดโดยเฉพาะปัญหายาบ้ามีแนวโน้มสูงขึ้นมาก ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อตัวผู้เสพโดยตรงแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อผู้อื่นด้วย ขณะเดียวกันยังนำไปสู่ปัญหาทางสังคมด้านต่าง ๆ ตามมา เช่น เกิดการทำร้ายร่างกาย การชิงทรัพย์ การลักขโมย เพื่อหาเงินไปเสพยา ซึ่งปัญหาเหล่านี้นับวันจะเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว หากพิจารณาจากสถิติคดียาเสพติดในช่วงปี 2535-2543 พบว่า มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีอัตราการเพิ่มค่อนข้างสูง โดยมีจำนวนคดีเพิ่มขึ้นจาก 168,641 ในปี 2539 เป็น 225,252 ในปี 2541 และ 263,324 คดี ในปี 2543 ตามลำดับ หรือคิดเป็นสัดส่วนคดีต่อประชากรพันคน 2.8, 3.7 และ 4.3 ตามลำดับ โดยกรุงเทพมหานครยังคงเป็นพื้นที่ที่ประสบกับปัญหายาเสพติดสูงสุด คือประมาณร้อยละ 30 ของคดียาเสพติดที่เกิดขึ้นทั่วประเทศตลอดช่วงปี 2535-2543

3. คุณภาพของสิ่งแวดล้อมยังคงเป็นปัญหาระดับประเทศ

ความผูกพันระหว่างคนกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นความผูกพันที่มีมาตั้งแต่ในอดีตจวบจนถึงปัจจุบันจนไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ความสัมพันธ์ระหว่าง “คนกับ

ดิน น้ำ อากาศ และป่าไม้” เป็นความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันเป็นลูกโซ่อย่างเป็นระบบ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นแหล่งผลิตปัจจัยสี่ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของคน ได้แก่ “ที่อยู่อาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค” ความสัมพันธ์ของทรัพยากรธรรมชาติกับสิ่งมีชีวิต จึงเป็นความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องกันในระบบนิเวศน์ หากระบบนิเวศน์ถูกทำลายหรือไม่สมดุล ผลกระทบที่เกิดขึ้นก็จะเชื่อมโยงกันเป็นลูกโซ่ไปทั้งระบบด้วย เช่นเดียวกับปัญหามลพิษไม่ว่าจะเป็นมลพิษทางอากาศ เสียง ขยะ สารอันตราย สารตกค้างต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่มีผลกระทบต่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชนโดยตรง นอกจากนี้แล้วยังก่อให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจที่ต้องใช้เงินในการแก้ไขปัญหาและเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาสุขภาพอีกด้วย โดยคนในเขตเมืองใหญ่จะมีความเสี่ยงด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมสูงกว่าคนในชนบท ซึ่งเป็นผลมาจากการกระจุกตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจในเขตเมืองใหญ่ ที่ทำให้มลพิษที่เกิดขึ้น ได้แก่ ฝุ่น น้ำเสีย สารพิษ ขยะ สารพิษจากรถยนต์สูงตามไปด้วย ในขณะที่คนในชนบทจะได้รับผลกระทบทางอ้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องคุณภาพของแหล่งน้ำที่มีสารพิษตกค้าง

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน เป็นหมู่บ้านที่ได้ย้ายถิ่นฐานมาเรื่อยๆ จนกระทั่งเจอแหล่งที่อุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การตั้งถิ่นฐานและเหมาะแก่การประกอบอาชีพเกษตร และพื้นที่บริเวณที่ตั้งหมู่บ้าน มีดินดาลเต็มไปหมด จึงได้ตั้งชื่อว่า “บ้านโนนดาล”

1.2.2 สภาพปัจจุบันเป็นหมู่บ้าน ได้แก่แบ่งออกเป็น 2 หมู่บ้าน เพื่อสะดวกแก่การปกครอง สมาชิกในหมู่บ้านอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม มีวิถีชีวิตแบบเรียบง่าย มีความสามัคคี เอื้ออาทรซึ่งกันและกันในหมู่คณะ สภาพบ้านเรือนสงบเรียบร้อย

1.2.3 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน อยู่ในระดับปานกลาง พอมีอยู่มีกิน สมาชิกในหมู่บ้านสามารถเลี้ยงครอบครัวตัวเองได้

1.2.4 ด้านวัฒนธรรม สังคม ประเพณี ในหมู่บ้านโนนดาล ยังคงรักษาและสืบสานวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามต่าง ๆ ของไทยไว้อย่างเหนียวแน่น โดยได้รับความร่วมมือร่วมใจจากสมาชิกทุกคนในหมู่บ้าน

1.2.5 ด้านสุขภาพอนามัยของหมู่บ้าน สุขภาพอนามัยของสมาชิกในหมู่บ้านแข็งแรงสมบูรณ์ดี ไม่มีโรคประจำหมู่บ้าน

1.2.6 ข้อมูลอื่นๆ

1. ลักษณะที่เป็นศักยภาพในด้านดีที่เอื้อต่อการสร้างความเข้มแข็ง คือ สมาชิกสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ มีความสามัคคี มีการรวมกลุ่มองค์กร เข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังและแสดงความคิดเห็น มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม มีผู้นำที่มีคุณภาพ คุณธรรม ยุติธรรม
2. ลักษณะที่สื่อถึงความไม่เข้มแข็ง คือ การละทิ้งถิ่นฐานบ้านเกิดไปทำงานต่างจังหวัด

ลักษณะของประชากร

หมู่บ้านโนนศาล หมู่ 2 ตำบลบึงอ้อ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนประชากร 333 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 50.15 กลุ่มอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 18.1 ปี ถึง 50 ปี ร้อยละ 42.04 ประชากรอายุ 60 ปี ขึ้นไปฐานะยากจนไม่มีผู้อุปการะ ร้อยละ 3 คนพิการทั้งหมดหมู่บ้าน 0.3 การประกอบอาชีพส่วนใหญ่ ทำนาร้อยละ 43.26 รองลงมาทำไร่ร้อยละ 28.85 ที่ทำมาหากินของตนเองส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 11-12 ไร่ ร้อยละ 27.88 ประชากรไปทำงานต่างถิ่น ร้อยละ 9.61 รายได้ ของประชากรอยู่ในช่วง 20,001-30,000 บาทต่อปี ร้อยละ 43.27 หนี้สินของราษฎร (ธ.ก.ส.) จำนวน 90 ครอบครัว

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของรายได้ของประชากรต่อปี

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
1,000-5,000	-	-
5,001-10,000	15 ครอบครัว	14.42
10,001-20,000	20 ครอบครัว	19.23
20,001-30,000	45 ครอบครัว	43.27
30,001-50,000	13 ครอบครัว	12.5
50,001-100,000	11 ครอบครัว	10.58

1.3 แหล่งน้ำในหมู่บ้าน (ทั้งของสาธารณะและส่วนบุคคล)

แหล่งน้ำในหมู่บ้าน เป็นสระน้ำ สามารถใช้ได้ตลอดปี สามารถใช้ดื่มกิน และเลี้ยงสัตว์ ในสระนี้จะมีปลาชุกชุม มีพันธุ์ไม้น้ำ เช่น ดอกบัวบานสะพรั่งอยู่เต็มสวยงามมาก รอบ ๆ สระ มีต้นไม้ไว้สำหรับให้ประชาชนในหมู่บ้านหาหน่อไม้เพื่อทำเป็นอาหาร และเป็นที่อยู่อาศัยของนกเป็นจำนวนมาก หากปีใดแห้งแล้งติดต่อกัน น้ำในสระก็แห้งตาม ทำให้ประชาชนต้องไปอาศัยแหล่งน้ำจากหมู่บ้านใกล้เคียงสำหรับมาใช้ในครัวเรือนแทนจนกว่าฝนจะตก

ตารางที่ 3

แหล่งน้ำ	จำนวน	การใช้น้ำ	
		ตลอดปี	ไม่ตลอดปี
สระน้ำ	5	✓	

1.4 งานประเพณี ของคนในหมู่บ้าน

เดือนมกราคม ทำบุญประเพณี ทอดผ้าป่า ทำบุญขึ้นปีใหม่
 เดือนเมษายน ทำบุญประเพณี สงกรานต์ สงฆ์น้ำพระ
 เดือนพฤษภาคม ทำบุญประเพณี ทำบุญกลางบ้าน
 เดือนมิถุนายน ทำบุญประเพณี บวชนาค
 เดือนกรกฎาคม ทำบุญเข้าพรรษา แทนเทียนเข้าพรรษา
 เดือนสิงหาคม ทำบุญตักบาตร วันแม่
 เดือนตุลาคม ทำบุญ ออกพรรษา ตักบาตรเทโวโรหณะ
 เดือนพฤศจิกายน ประเพณีลอยกระทง
 เดือนธันวาคม ทำบุญตักบาตรวันพ่อ

1.5 ด้านสาธารณูปโภค

มีไฟฟ้าใช้	ทุกครัวเรือน	ครัวเรือน
มีคู่มือ	70	เครื่อง
พัดลม	ทุกครัวเรือน	ครัวเรือน
หม้อหุงข้าวไฟฟ้า	ทุกครัวเรือน	ครัวเรือน
ทีวีสี	ทุกครัวเรือน	เครื่อง
โทรศัพท์สาธารณะ	1	เครื่อง
หอกระจายข่าว	1	แห่ง
ภาชนะเก็บน้ำฝน	ทุกครัวเรือน	ครัวเรือน
มีส้วมที่ถูกหลักสุขาภิบาล	ทุกครัวเรือน	ครัวเรือน
ประปา	ทุกครัวเรือน	ครัวเรือน

1.6 ข้อมูลอื่น ๆ

1. คณะกรรมการหมู่บ้าน มีดังนี้

1. นายโพธิ์ รอดพันคง	การศึกษาระดับสูงสุด	ป.6
2. นางทองมี ศรีอินทร์	การศึกษาระดับสูงสุด	ม.3
3. นางมัลลิกา ช่วยงาน	การศึกษาระดับสูงสุด	ม.6
4. นายสงว ช่วยงาน	การศึกษาระดับสูงสุด	ป.4
5. นายแลถัม ศรีอินทร์	การศึกษาระดับสูงสุด	ป.4
6. นายพัน แคนสันเทียะ	การศึกษาระดับสูงสุด	ป.4
7. นางถวัลย์ ช่วยงาน	การศึกษาระดับสูงสุด	ป.4
8. นางสมพร บัวหมัด	การศึกษาระดับสูงสุด	ป.4
9. นายสมคิด ช่วยงาน	การศึกษาระดับสูงสุด	ป.4
10. นายช่วง ช่วยงาน	การศึกษาระดับสูงสุด	ป.4

2. ในหมู่บ้านมีการรวมกลุ่มดังนี้

(1) กลุ่มเลี้ยงสุกร ตั้งขึ้น พ.ศ.2534 สมาชิกกลุ่ม 54 คน ปัจจุบันมีเงินกลุ่ม 106,775 บาท

(2) กลุ่มเลี้ยงไก่พันธุ์เนื้อ ตั้งขึ้น พ.ศ.2541 สมาชิกกลุ่ม 12 คน ปัจจุบันมีเงินกลุ่ม 23,000 บาท

3. ผู้สื่อข่าวสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน คือ นางทองมี ศรีอินทร์ อยู่บ้านเลขที่ 74 ม.2 บ้านโนนตาล ต.บึงอ้อ อ.ขามทะเลสอ จ.นครราชสีมา

4. ผู้สื่อข่าวประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้าน คือ นายโพธิ์ รอดพันคง อยู่บ้านเลขที่ 120 ม.2 บ้านโนนตาล ต.บึงอ้อ อ.ขามทะเลสอ จ.นครราชสีมา

5. ความต้องการของประชาชนในหมู่บ้าน

(1) ต้องการโทรศัพท์สาธารณะ

(2) ต้องการถนนลาดยางเชื่อมระหว่างหมู่บ้านโนนตาล – บึงสมบูรณ์

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองโดยภาพรวมดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

1) นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้านพบว่า กองทุนหมู่บ้านที่รัฐบาลจัดสรรให้แก่หมู่บ้านละ 1 ล้านบาท เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านกู้ยืมเพื่อมาลงทุนในการประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ เป็นการให้ประชาชนพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน เพื่อเป็นการสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้าน และทำให้ประชาชนสามารถจัดระบบและบริหารการเงินของตนเองได้

2) เงิน 1 ล้านบาท เมื่อได้รับเงิน 1 ล้านบาท ได้จัดสรรให้ประชาชนในหมู่บ้านกู้ยืม ซึ่งเป็นการกู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก เช่น ปลูกมันสำปะหลัง ทำนา เลี้ยงสัตว์ เมื่อถึงสิ้นปีให้ส่งเงินคืน ทั้งเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย ร้อยละ 5 บาทต่อปี และให้ส่งคืนในระยะ 6 เดือน โดยส่งเงินคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย เดือนละ 0.42 บาท ถ้าไรที่ได้จากการจัดสรรเงินกองทุน 1 ล้านบาท คณะกรรมการจะนำไปจัดสรรครั้งนี้ เป็นทุนการศึกษาของเด็ก ร้อยละ 20 เป็นเงินปันผลค่าหุ้น ร้อยละ 20 คอบแทนคณะกรรมการ ร้อยละ 20 จัดสวัสดิการแก่สมาชิก ร้อยละ 20 เป็นทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ ร้อยละ 20

3) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ได้แบ่งหน้าที่กันทำงานเพื่อให้เงินกองทุน 1 ล้านบาท ยั่งยืนยาวนานต่อไป คณะกรรมการกองทุนที่ได้รับเลือกนี้ ถึงแม้จะมีการศึกษาน้อยแต่มาด้วยประสบการณ์ นับสิบปีเกือบทุกคน จึงสามารถทำหน้าที่ตนเองรับผิดชอบได้ดีมากกันทุกคน โดยมีรายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทั้ง 15 คน ดังนี้

1. นายโพธิ์	รอดพันคง	ประธานกองทุน
2. นางทองมี	สรอินทร์	รองประธานกองทุน
3. นายสงว	ช่วยงาน	ประชาสัมพันธ์
4. นางมัลลิกา	สอหมัด	เลขานุการกองทุน
5. นางสมพร	สอหมัด	เหรียญก
6. นางฉลิ้ม	ช่วยงาน	ติดตามทวงหนี้
7. นางเพียงใจ	สรอินทร์	ติดตามทวงหนี้
8. นายแจ่ม	ช่วยงาน	ผู้ตรวจสอบภายใน
9. นายพัน	แดงสันเทียะ	กรรมการกองทุน
10. นายถวัลย์	ช่วยงาน	กรรมการกองทุน
11. นางน้ำอ้อย	โนนพลกรัง	กรรมการกองทุน
12. นางช่วง	โนนศาล	กรรมการกองทุน
13. นายสมคิด	ช่วยงาน	กรรมการกองทุน
14. นายบุญภาพ	โมพันคง	กรรมการกองทุน
15. นายเฉลิม	สรอินทร์	กรรมการกองทุน

4) ผู้สมัครขอกู้ จำนวนผู้สมัครขอกู้เงินกองทุนมีทั้งหมด 59 ราย จากจำนวนผู้สมัครเป็นสมาชิกกองทุน 68 ราย

5) เงินที่ผู้กู้ชำระคืน จำนวน 810,000 บาท โดยผู้กู้ในระยะ 6 เดือน เพื่อไปประกอบอาชีพทำนาปรัง 110,000 บาท ดอกเบี้ยร้อยละ 0.42 บาท ต่อเดือน รวมดอกเบี้ย 2,772 บาท ผู้ระยะเวลา 1 ปี 70,000 บาท ดอกเบี้ยร้อยละ 5 บาทต่อปี รวมดอกเบี้ย 35,000 บาท

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ คณะกรรมการคัดเลือกผู้กู้อย่างยุติธรรม ผู้กู้ได้รับเงินตามที่ต้องการไปทุกคน เพราะผู้กู้ได้ปฏิบัติตามระเบียบที่ร่วมกันจัดตั้งขึ้น คือ ผู้กู้จะต้องกู้ยืมเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน การสร้างและหรือเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย และโครงการของผู้กู้สามารถดำเนินการได้จริง มีความคุ้มค่าทางการเงิน

2) การทำบัญชีของกองทุน พบว่า การทำบัญชีถูกต้องเรียบร้อยและบันทึกรายการทางบัญชีเป็นปัจจุบัน เพราะผู้ที่ทำบัญชีมีประสบการณ์ในการทำบัญชีเงินออมทรัพย์หมู่บ้าน เป็นเวลา 10 ปี และได้รับฝึกอบรมจากสถาบันราชภัฏนครราชสีมาอย่างต่อเนื่อง

3) การแนะนำวิธีทำธุรกิจ วิธีการทำธุรกิจของสมาชิกในหมู่บ้าน เป็นการประกอบอาชีพเกษตร ซึ่งได้รับคำแนะนำวิธีการเพาะปลูกจากเกษตรอำเภอจันทะเลศ เกษตรตำบล และเกษตรประจำหมู่บ้าน เพื่อให้อาชีพเกษตรมีการพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ มีเครื่องมือทุนแรงเข้ามาช่วยในการประกอบอาชีพเพื่อให้สมาชิกในหมู่บ้านได้รับความสะดวก รวดเร็ว ทั้งในด้านเพาะปลูก การดูแลรักษาและการเก็บเกี่ยว

4) การรับชำระหนี้ รับเป็นเงินสด สมาชิกทุกคนที่กู้ยืมเงินกองทุนไปจะต้องจ่ายเงินตามกำหนดที่คณะกรรมการได้กำหนดไว้ หากผิดสัญญาผู้กู้จะต้องเสียค่าปรับในอัตรา ร้อยละ 0.5 ต่อวัน เว้นแต่ผู้กู้ใดได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้จากคณะกรรมการกองทุน

5) การช่วยหาค่าลด เป็นช่องทางการกระจายสินค้าของสมาชิกในหมู่บ้าน ได้คิดอีกวิธีหนึ่งเพื่อป้องกันการถล่มตลาดของตลาดหลัก ที่สมาชิกในหมู่บ้านนำไปขายให้ ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้ราคาตกต่ำลงไปด้วย การช่วยหาค่าลดสามารถนำผลผลิตของสมาชิกในหมู่บ้านไปถึงผู้บริโภคได้หลากหลายพื้นที่ ทำให้ผู้บริโภครู้จักสินค้าของหมู่บ้านในการขายสินค้าครั้งต่อไป ก็สามารถขายได้ง่ายขึ้น สินค้าในที่นี้คือแตงโม

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

1) ผลโดยตรง พบว่า จำนวนผู้กู้มีทั้งหมด 59 ราย ยอดเงินที่ผู้กู้ทั้งหมด 810,000 บาท ผู้กู้ทั้งหมดนำไปประกอบอาชีพเกษตร และเลี้ยงสัตว์

2) ผลกระทบโดยตรงพบว่า มีคนขอกู้ 59 ราย และจำนวนผู้ที่กู้ได้ 59 รายด้วยเช่นกัน ทำให้สมาชิกได้รับความพอใจ ในการอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุน จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน ปัจจุบันมี 1,037,772 บาท การขยายกิจการของผู้กู้ ผู้กู้ได้นำเงินที่กู้ยืมไปเช่าที่ดินเพิ่มเพื่อทำการเพาะปลูก และส่วนผู้ที่กู้ไปเลี้ยงสัตว์ก็นำเงินไปซื้อสัตว์ เช่น วัว ควาย มาเลี้ยงเพิ่ม ซึ่งทำให้ผู้กู้มีผลผลิตต่อปีเพิ่มขึ้น ซึ่งมีผลทำให้ผู้กู้มีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย

3) ผลกระทบทางอ้อม พบว่า หมู่บ้านมีความสามัคคีกัน ไว้เนื้อเชื่อใจกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ท้องถิ่นมีเงินทุนสำหรับพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวของตนเอง สามารถบริหารจัดการระบบเงินทุนของตนเองได้ และท้องถิ่นสามารถพึ่งพาตนเองได้

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วย ระบบ B พบว่า

1) ประสิทธิภาพในการดำเนินกิจการของผู้กู้ ผู้กู้มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตร เลี้ยงสัตว์ มานานมากประมาณคนละ 20-30 ปี เพราะเป็นอาชีพที่ได้ทำสืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษจนกระทั่งถึงปัจจุบัน

2) ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว ผู้กู้แต่ละรายมีการศึกษาสูงสุด ป.4 ซึ่งมีความรู้้น้อย แต่มีความสามารถที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรได้ เพราะเป็นอาชีพที่ไม่ต้องใช้ความรู้มากมาย แต่ต้องใช้กำลังอย่างเต็มที่

3) หนี้สินธนาคารของผู้กู้ ผู้กู้เกือบทุกรายมีหนี้สินกับธนาคารการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร อย่างน้อยคนละ 5,000 บาท สูงสุด 90,000 บาท โดยต้องชำระคืนทั้งต้นพร้อมดอกเบี้ยเมื่อถึงสิ้นปี

4) หนี้สินทุนนอกระบบของผู้กู้ ผู้กู้ทุกรายไม่มีหนี้สินนอกระบบ เพราะดอกเบี้ยสูง

5) อาชีพหลักของผู้กู้ คืออาชีพทำไร่มันสำปะหลัง ทำนา ปลูกแดงโม เลี้ยงสัตว์

6) รายได้ของครอบครัว รายได้ของเกษตรกรจะได้รับเป็นรายปี แต่ละครอบครัวของผู้กู้จะมีรายได้อยู่ในช่วง 20,001-30,000 บาท ต่อปี หากปีใดราคาของผลผลิตดี รายได้ของผู้กู้ก็สูงขึ้นตามด้วย

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

1) เงินที่กู้มาได้ ผู้กู้นำไปประกอบอาชีพที่ตนเองได้เขียนไว้ในสัญญาขอกู้จริงทุกคน เพื่อสำหรับเป็นแหล่งเงินทุนเสริมในขณะเดียวกัน ผู้กู้ก็มีหนี้สินเพิ่มขึ้นอีกจำนวนหนึ่ง

2) เงินอื่น ๆ เป็นเงินส่วนตัวของผู้ที่หลีกเลี่ยงจากการลงทุนผลิตเก็บเกี่ยวของปีที่ผ่าน มา และเงินที่ได้กู้ยืมจากธนาคารทางเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

3) สถานที่และวัตถุดิบ สถานที่เป็นที่ไร่และที่นา วัตถุดิบได้แก่ ดินมันสำปะหลัง ปุ๋ยคอก เมล็ดพันธุ์ข้าว ผู้ที่ทุกรายมีวัตถุดิบเหล่านี้อยู่แล้วไม่จำเป็นต้องซื้อ ส่วนเมล็ดแดงไม่ต้อง ซื้อ เพราะไม่สามารถที่จะเอาจากผลแดงมาได้

4) เทคนิควิธีการทำงาน การประกอบอาชีพเกษตรปัจจุบันได้มีเครื่องมือที่ทันสมัย เข้ามาช่วยในการทำงาน ซึ่งมีขั้นตอนในการทำแบบง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน เครื่องมือที่ส่วนใหญ่จะ ใช้รดไฮโร สำหรับไถปลูก และไถเก็บเกี่ยวผลผลิต ส่วนรถไถนาใช้สำหรับไถวัชพืชที่ขึ้นมาแย่ง อาหารแย่งอากาศของพืชที่เกษตรกรปลูก

5) กำลังทำงาน มีทั้งกำลังคนและกำลังเครื่องจักร ซึ่งกำลังคนจะใช้เก็บงานหลังจากใช้เครื่องจักรทำให้สะอาดและเรียบร้อยขึ้น

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

1) การทำกิจกรรมอย่างถูกวิธีของผู้ดูแลราย พบว่า การประกอบอาชีพเกษตร เช่น ปลูกมัน ปลูกข้าว เลี้ยงสัตว์ของหมู่บ้าน ไม่มีสูตรตายตัวว่าสิ่งใด วิธีไหนถูก หรือผิด ชาว เกษตรทั้งหมู่บ้าน ใช้วิธีทำเหมือนกันหมดทุกคน ส่วนผู้ที่ปลูกแดงมีบางรายไม่ได้ที่ครอบปาก ไม่ สวมรองเท้าและถุงมือ ซึ่งเป็นวิธีการทำที่ผิดและยาฆ่าแมลงสามารถซึมเข้าไปทางผิวหนังได้ วิธีที่ ถูกต้อง สวมเสื้อผ้าให้รัดกุมที่สุด สวมรองเท้า ถุงมือ ที่ครอบปากมุกให้เรียบร้อยก่อนที่จะทำ การฉีดยาฆ่าแมลง เพื่อฉีดเสร็จเรียบร้อย ควรชำระร่างกายให้สะอาดทันที และล้างเครื่องมือให้ เรียบร้อยเพื่อป้องกันสารพิษตกค้าง

2) การหาตลาดที่ดี ตลาดหลักที่รับสินค้าของชาวไร่มันคือ บริษัทเจ้าพระยาพีซีไรต์ ซึ่งเป็นตลาดที่ชาวไร่ทุกคนยอมรับ ถือเป็นตลาดที่ได้รับมาตรฐานการรองรับจาก ISO 9002 ว่า ด้วยมาตรฐานการผลิตสินค้าเป็นตลาดที่ให้ความเป็นธรรมแก่ลูกค้าทุกคน ไม่มีการหักค่าตราซั่ง ราคาที่ได้ขึ้นอยู่กับคุณภาพของหัวมัน โดยวัดจากแป้งของหัวมัน

3) การหาวัตถุดิบที่ดี พบว่า ชาวไร่มันพบว่าพันธุ์มันที่ให้หัวดีและดกคือพันธุ์ เกษตรศาสตร์ หากชาวไร่คนใดยังไม่มียังสามารถไปซื้อจากเพื่อนชาวไร่ด้วยกัน โดยคิดราคาขาย พันธุ์ละ 300 บาท

4) การทำบัญชีของผู้ที่พบว่า ชาวเกษตรของหมู่บ้านทำบัญชีแบบง่าย ๆ โดยจด บันทึกรายการจ่ายที่ใช้ไปทั้งหมด เวลาเก็บเกี่ยวผลผลิตเสร็จเรียบร้อย จะนำรายได้ที่ได้จากการ ขายผลผลิตมาหักออกจากรายจ่ายออกมาเป็นผลกำไรขาดทุน

5) การวิเคราะห์ประเมินพบผลผลิตของเกษตรกรจะดีหรือไม่นั้น ส่วนหนึ่งต้องมาจากดินฟ้าอากาศ หากปีใดฝนดีเกษตรกรก็จะได้ผลผลิตที่ดี หากปีใดเกิดความแห้งแล้งก็จะเกิดปัญหาต้องเจอกับสภาวะขาดทุนแน่นอน เพราะพืชที่ปลูกไว้ตาย หากไม่ตายก็ได้ผลผลิตที่น้อย ไม่คุ้มกับการที่ได้ลงทุนไป และในเรื่องของราคาเกษตรกรก็ไม่สามารถกำหนดตัวเอง บางปีราคาดีเกษตรกรก็มีกำไรจากการขายผลผลิต หากปีใดราคาตกก็ทำให้เกษตรกรขาดทุน ดังนั้นอาชีพเกษตรกรไม่สามารถกำหนดได้ว่าในแต่ละปีจะมีกำไร หรือขาดทุน อาชีพเกษตรกรจึงเป็นอาชีพที่มีรายได้ไม่แน่นอน

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

1) ผลโดยตรงพบว่า ผลผลิตจากการทำไร่ ทำนา เลี้ยงสัตว์ มีรายได้เพิ่มขึ้น เพราะว่าได้ขยายที่สำหรับการเพาะปลูก และราคาดีขึ้น คือมันสำปะหลังอยู่ในระดับราคาภิโกลรัมละ 1.40 บาทต่อกิโลกรัม ส่วนข้าว กิโกลรัมละ 5.00 บาทต่อกิโลกรัม รายได้จากมันสำปะหลัง 3,000 บาทต่อไร่ รายได้จากข้าว ไร่ละ 4,000 บาท ส่วนสัตว์เลี้ยง วัว และควายราคาไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับการต่อรองระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย แดงโมไร่ละ 4,000 บาท

2) ผลกระทบโดยตรงพบว่า ผู้กู้ได้ขยายกิจการของตนเองเพิ่มขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับเงินทุนที่ตนเองมีอยู่ เพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น และเพียงพอสำหรับการใช้หนี้คืน และยังมีเงินเหลือที่จะทำทุนในปีต่อไปได้

3) ผลกระทบทางอ้อมพบว่า ผู้กู้มีรายได้เพิ่มขึ้นและมีเงินพอที่จะสามารถใช้นี้คืนของกลุ่มเงินกองทุน 1 ล้านบาท และหนี้กับธนาคารการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และผู้กู้สามารถประกอบอาชีพเกษตรเพื่อเลี้ยงครอบครัวได้อย่างมีความสุข สมาชิกในหมู่บ้านบางส่วนกลับมาอยู่บ้านเพื่อมาประกอบอาชีพเกษตรตามเดิม ซึ่งทำให้ครอบครัวมีความอบอุ่นเพราะได้อยู่กันอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา และครอบครัวของผู้กู้มีเงินหมุนเวียนภายในครอบครัว ซึ่งใช้สำหรับทำทุนในปีต่อไป บางส่วนจะใช้จ่ายซื้อข้าวของในการอุปโภคบริโภคภายในครอบครัว และสามารถทำให้ครอบครัวของผู้กู้มีการพึ่งพาตนเองได้ และทำให้ผู้กู้มีการจัดระบบการบริหารของตนเองได้

ตอนที่ 3 ผลการทดลองวิธีการใหม่

ผลการทดลอง วิธีการของการทำกิจการของผู้กู้ในหมู่บ้าน ที่ผู้ทำสารนิพนธ์เข้าศึกษานั้น ไม่มีวิธีการทำกิจการแบบใหม่เลย ผู้กู้ทุกคนได้ประกอบอาชีพเกษตรที่มีขั้นตอนในการทำแบบเดิมทุกประการ

ตอนที่ 4 ผลการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้ผู้

จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้ผู้อาชีพ ทำไร่มันสำปะหลัง ทำนาปรัง ปลูก
แตงโม เลี้ยงสัตว์ สรุปได้ดังนี้

4.1 อาชีพเลี้ยงสัตว์ วัว ควาย ปังจัญนำเข้าที่ตีได้แก่ เงินทุนที่จะซื้อวัว ควาย สถานที่
สำหรับสร้างคอกให้วัว ควายอาศัย อาหาร คือหญ้า กระบวนการที่ตีได้แก่ วิธีเลี้ยงโดยนำออกไป
เลี้ยงตามบริเวณท้องไร่ท้องนา ที่ว่างเปล่าทั่ว ๆ ไป กระบวนการเลือกซื้อ วัว ควาย ควรเลือกซื้อ
ตัวโต ๆ พร้อมทั้งจะผสมพันธุ์ได้เพราะจะได้ขยายพันธุ์ วัว ควายได้เร็วขึ้น เมื่อต้องการที่จะขายจะ
นำวัวและควายออกไปขายที่ตลาดนัดวัวควาย ซึ่งเป็นช่องทางการขายจากผู้ผลิตสู่ผู้บริโภคโดยตรง
ซึ่งสามารถขายได้ราคาสูงกว่าขายผ่านพ่อค้าคนกลาง ผลผลิตที่ตีได้แก่ ลูก วัว ควายที่เกิดขึ้นมา
จากแม่วัวแม่ควายที่เลี้ยงไว้ และได้รับรายได้ที่เป็นเงินโดยได้จากการขายวัวควายโตแล้ว

4.2 อาชีพทำมันสำปะหลัง ปังจัญนำเข้าได้แก่ เงินทุนที่จะนำมาลงทุนวัตถุประสงค์ ได้แก่
พันธุ์มัน ปุ๋ยคอก สถานที่เพาะปลูก กำลังคนที่ใช้ทำงาน กระบวนการได้แก่ วิธีการทำ ขั้นที่ 1
ต้องใส่ปุ๋ยคอกรองพื้นก่อน เพื่อให้ดินมีธาตุที่สมบูรณ์ ขั้นที่สองไถพรวนตากแกลไว้เพื่อฆ่า
เชื้อโรค เมื่อฝนตกโดยกรองพร้อมปลูก ขั้นที่สาม เมื่อมันโตใช้รถไถนาร่องเพื่อกำจัดวัชพืช ใช้
แรงคนคยหญ้าบนร่องมันให้สะอาด ใส่ปุ๋ยเคมีไร่ละ 1 กระสอบ ขั้นที่สี่ อายุมันสำปะหลังได้
10-12 เดือนก็สามารถเก็บเกี่ยวได้โดยใช้รถไถโตหว่านขึ้นมา และใช้คนเก็บขึ้นรถนำไปขายที่
เจ้าพระยาพิชไร้ ซึ่งเป็นตลาดเดียวที่รับซื้อหัวมันสำปะหลัง การทำบัญชีของชาวไร่เป็นการทำ
บัญชีแบบง่าย นำรายได้หักออกจากค่าใช้จ่าย ผลออกมาเป็นกำไรขาดทุน การวิเคราะห์ประเมิน
ของไร่มันสำปะหลัง ผลผลิตที่ได้จากการเพาะปลูกขึ้นอยู่กับสภาพฝน ฟ้า อากาศ การดูแลรักษา
เอาใจใส่ การบำรุง การให้ปุ๋ย หากฝนตกดีให้ปุ๋ยที่พอเหมาะก็จะได้ผลผลิตดี ผลผลิตที่ได้หัวมัน
ไร่ละ 3 ตัน ถึง 4 ตัน โดยขายได้ในราคาตลาดไร่ละ 1.40 บาท ทั้งนี้ ราคาอาจจะไม่แน่นอน
ตลอดไป อาจจะเพิ่มหรือลดลงก็ได้ โดยเฉลี่ยจะได้รายได้จากผลผลิตหัวมันไร่ละ 4,200 บาท

4.3 อาชีพทำนา ปังจัญนำเข้าได้แก่ เงินที่นำมาลงทุน สถานที่คือที่นา เมล็ดข้าวที่จะนำ
ไปปลูก ปุ๋ย กำลังคนที่ทำ กระบวนการได้แก่ วิธีการทำขั้นตอนแรก ไถเพื่อทำการหว่านกล้าก่อน
ประมาณ 1 เดือน ขั้นที่สอง เมื่อกกล้าโตพอที่จะดำได้ เริ่มไถ คราด เพื่อทำการดำ เมื่อข้าวที่ปลูกไว้
ประมาณ 2 เดือนให้ใส่ปุ๋ยให้อาหารแก่ต้นข้าว และกำจัดวัชพืชให้แก่ต้นข้าวเป็นประจำ ขั้นที่สาม
เมื่อข้าวมีอายุครบสี่เดือนก็สามารถเก็บเกี่ยวได้ การทำบัญชี ชาวนาทำบัญชีแบบง่าย นำรายได้ หัก
ออกจากค่าใช้จ่าย ผลออกมาเป็นกำไรขาดทุน การวิเคราะห์ประเมินข้าว ผลผลิตที่ได้จะดีหรือไม่
นั้นขึ้นอยู่กับธรรมชาติสภาพฝนฟ้าอากาศ การดูแลรักษา การให้ปุ๋ย หากปีใดฝนตกดีก็จะทำให้

ข้าวออกรวงดี ผลผลิตได้แก่ข้าวไร่ละประมาณ 8 กระสอบ รายได้เป็นเงินโดยขายได้กิโลกรัมละ 5 บาท โดยเฉลี่ยจะได้รายได้จากข้าวไร่ละ 4,000 บาท

4.4 อาชีพปลูกแตงโม ปัจจัยนำเข้าได้แก่ เงินทุนที่นำมาลงทุน เมล็ดแตงโม ปุ๋ย กำลังคนที่ทำ กระบวนการ วิธีการไถไร่พรวนดินตากแดดเพื่อฆ่าเชื้อโรค ผ่นตอเริ่มปลูกแตงโม เมื่อแตงโมโต ฉีดยาฆ่าแมลง ไล่ปุ๋ย พรวนดิน เมื่ออายุครบ 75 วัน เริ่มเก็บเกี่ยว การทำบัญชีแบบง่าย โดยนำรายได้หักออกจากรายจ่าย ผลเป็นกำไรขาดทุน ผลการวิเคราะห์ ผลผลิตจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับธรรมชาติดินฟ้าอากาศ และการดูแลรักษา ต้องหมั่นดูแลตลอดเวลาจนกระทั่งเก็บเกี่ยว เพราะเป็นพืชที่มีแมลงเยอะ และเป็นอาชีพที่ต้องเสี่ยงกับสารเคมี ตลอดเวลาที่ปลูก คังนั้นผู้ที่ปลูกควรไปตรวจร่างกายทุกเดือนเพื่อตรวจหาสารพิษที่เข้าสู่ร่างกาย หากมีสารพิษเข้าไปจะได้รักษาได้ทัน ผลผลิตได้แก่ ผลแตงโมได้รายได้ไร่ละ 4,000 บาท

ตอนที่ 5 ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

5.1 เศรษฐกิจในหมู่บ้านดีขึ้น พบว่าสมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น ความเป็นอยู่ของสมาชิกในหมู่บ้านดีขึ้น ครอบครัวของสมาชิกมีความอบอุ่นรักใคร่เอื้ออาทรต่อกัน และสมาชิกหลายคนสามารถสร้างบ้านเรือนสร้างที่อยู่อาศัยด้วยเงินของตัวเอง

5.2 กองทุนสามารถสร้างการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นชุมชนได้ เช่น การเรียนรู้ในเรื่องของประชาธิปไตย พบว่า ทุกคนมีสิทธิมีเสียงเท่าเทียมกันในการกู้ยืมเงินไปประกอบอาชีพ ใช้เสียงข้างมากในที่ประชุม ถือเป็นเอกฉันท์ในเรื่องนั้น ๆ มีการเรียนรู้ในเรื่องช่วยเหลือเอื้ออาทรกัน พบว่าหากคนใดมีเรื่องเดือดร้อนในการใช้เงินก่อนก็จัดสรรให้ก่อน มีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสินค้าชุมชน พบว่า ได้จัดสรรงบประมาณบางส่วนในการศึกษาดูงานและศึกษาการเรียนรู้ในเรื่องบริหารการเงิน

5.3 กองทุนก่อให้เกิดการทำงานร่วมกันของหมู่บ้านใกล้เคียง ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ปัญหา และแนวทางการแก้ไขร่วมกัน รู้จักคิด รู้จักบริหารจัดการ รู้จักการกระจายผลประโยชน์ รู้จักการทำงานร่วมกันในลักษณะประชาคมที่มีผู้คนหลากหลาย ที่มีแบบแผนวิธีคิด วิธีทำงาน และประตบการณ์เรียนรู้ที่แตกต่างกัน

ตอนที่ 6 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

6.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติ ทั้ง 5 ข้อ พบว่า

6.1.1 การเกิดกองทุนพบว่า ในหมู่บ้านโนนตาลมีกองทุนอยู่ก่อนแล้ว 1 กองทุน คือ กองทุนกลุ่มสตรีเลี้ยงสุกร มีกองทุนเกิดขึ้นใหม่จากกองทุน 1 ล้านบาท 1 กองทุน คือ กลุ่มเงินตั้งจะ และไม่ได้รวมเงิน 1 ล้านบาท สมทบกองทุนใด ๆ ในหมู่บ้าน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

กองทุนหมู่บ้าน เงิน 1 ล้านบาทที่รัฐบาลจัดสรรให้เพื่อเป็นแหล่งเงินหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน พัฒนาอาชีพต่าง ๆ ของสมาชิกและกลุ่มสมาชิกในหมู่บ้าน แบบพึ่งพาอาศัยกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยมีจุดเป้าหมายอยู่ที่การอยู่ดีมีสุขร่วมกัน บุคคลที่ให้ความรู้เกี่ยวกับกองทุนคืออนุกรรมการ กรรมการสนับสนุนกองทุนหมู่บ้านในอำเภอขามทะเลสอ ซึ่งให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุน และการทำระเบียบของกองทุนหมู่บ้าน และการให้ข่าวประชาสัมพันธ์จากรัฐบาล โดยการออก รายงานข่าวทางโทรทัศน์ ข่าวทางวิทยุ และแผ่นป้ายโฆษณา ทัศนคติที่มีต่อกองทุน สมาชิกในหมู่บ้าน โน่นตาลต้องการเงินกองทุน 1 ล้านบาท พัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ และคุณภาพชีวิตที่ดี ขึ้นอย่างยั่งยืน รู้จักการบริหารจัดการด้วยตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งกับชุมชนของคนเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ วัตถุประสงค์ ของกองทุนหมู่บ้าน โน่นตาล เป็นแหล่งเงินหมุนเวียนแก่สมาชิก ส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยการฝากเงินตั้งจะ พัฒนาสมาชิก มีความซื่อสัตย์ ไม่นำมาอวดบอกร่ำรวย พัฒนาสมาชิกให้มีความคิด สร้างสรรค์แก้ปัญหาของตนเองได้ ขยัน รับผิดชอบ ความเข้มแข็งและความอยู่รอดของกองทุน เกิดขึ้นได้ โดยมีผู้สนับสนุนให้เกิดกองทุนคือสมาชิกของหมู่บ้าน โดยการสมัครเข้ามาเป็นสมาชิก กองทุน เพื่อนำเงินที่ได้จากการกู้ยืมไปประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัวได้ ซึ่งเป็นผลทำให้ ครอบครัวมีความสุข และก่อให้เกิดความสามัคคี ความซื่อสัตย์ในหมู่คณะด้วยกัน ยอดเงินใน ปัจจุบันของกองทุนจำนวนเงินออมและเงินทุน 22,300 บาท เงินทุน 810,000 ยอดคงเหลือ 190,000 บาท

6.1.2 แบบบริหารกองทุนพบว่า มีคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจำนวน 15 คน ที่บริหารกองทุนโดยได้รับคัดเลือกตามระเบียบกองทุนมีระเบียบการบริหารกองทุนประจำหมู่บ้าน โดยร่วมกันสร้างขึ้น ระหว่างสมาชิกกองทุนและคณะกรรมการกองทุน การดำเนินงานของคณะกรรมการมีการรับสมัครสมาชิก และจัดทำทะเบียนสมาชิก ต้องเข้าประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง จัดทำบัญชีส่งมอบเงินที่ได้รับจัดสรรดอกเบี้ย ผลตอบแทนคืนให้แก่กองทุนให้ครบเต็มตามจำนวนที่ได้รับ อนุมัติให้เบิกจ่ายให้เป็นปัจจุบัน รับเงินฝากจากสมาชิกกองทุนสูงสุดไม่เกิน 2,000 บาท ต่อเดือน และไม่จำกัดการฝากถอนได้ไม่เกิน 1 ครั้งต่อเดือน การตัดสินใจกู้ยืม คณะกรรมการดูได้จากการทำสัญญาขอกู้ของสมาชิกแต่ละคน ดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 5 บาทต่อปี ร้อยละ 0.42 บาทต่อเดือน ผู้กู้ที่ได้รับการพิจารณาเงินกู้ จำนวน 59 ราย ไม่มีสมาชิกคนใดที่ไม่ได้รับการพิจารณาจากการกู้เงินกู้ในครั้งนี้ ทำให้สมาชิกผู้กู้ทุกคนได้รับความพอใจกับการพิจารณาการให้กู้ยืมเงินจาก คณะกรรมการ การจัดสรรผลประโยชน์ จำนวนยอดกองทุนสะสม 1,037,772 บาท จำนวน ดอกเบี้ยที่ได้รับ 37,772 บาท โดยจัดสรรผลประโยชน์อย่างยุติธรรม

6.1.3 มีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง พบว่า สมาชิกในหมู่บ้านมีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้รับข่าวสารจากวิทยุโทรทัศน์ หมายความว่า พอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภมาก ไม่เบียดเบียนผู้อื่น โดยได้นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการประกอบอาชีพ โดยทำเท่าที่ตนเองจะทำได้ ทำเท่าที่มีเงินทุนอยู่ ไม่โลภมากทำเกินกำลังเกินเงินทุน เพราะจะทำให้เดือดร้อนขึ้นภายหลัง สมาชิกมีความเข้าใจในเรื่องพึ่งตนเอง โดยได้รับฟังข่าวจากวิทยุโทรทัศน์ หมายความว่า สมาชิกในหมู่บ้าน สามารถดำรงตนอยู่ได้อย่างอิสรมั่นคง สมบูรณ์ ได้นำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการบริหารกองทุน ในเรื่องการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนด้วยตนเอง วางโครงการจัดระบบการทำงานด้วยตนเอง นำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการประกอบอาชีพ โดยการพึ่งตนเองทางด้านเทคโนโลยี รู้จักใช้เครื่องมือเครื่องมือน่ามีประสิทธิภาพ บำรุงรักษาให้คงสภาพคืออยู่เสมอ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในหมู่บ้านให้เกิดประโยชน์มากที่สุด สมาชิกในหมู่บ้านเข้าใจเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยได้รับฟังข่าวสารจากวิทยุโทรทัศน์ของชาวบ้านที่เกิดจากการเรียนรู้ และมีประสบการณ์สืบทอดกันมาทั้งทางตรง คือประสบการณ์ตรง หรือทางอ้อม ซึ่งเรียนรู้จากผู้ใหญ่ หรือความรู้สะสมที่สืบทอดกันมา กล่าวคือ ภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดเองที่นำมาใช้แก้ปัญหา เป็นสติปัญญา เป็นองค์ความรู้ทั้งหมดของหมู่บ้าน ที่ชาวบ้านสามารถคิดได้เอง ทำเอง โดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่ และแก้ปัญหาการดำเนินชีวิตได้ในท้องถิ่นอย่างทันสมัย

ภูมิปัญญามี 2 ลักษณะ คือ

- 1) ลักษณะที่เป็นนามธรรม เป็นโลกธรรม ชีวิตทัศน์ ปรัชญาในการดำเนินชีวิตเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเกิด แก่ เจ็บตาย คุณค่าและความหมายของทุกสิ่งในชีวิตประจำวัน
- 2) ลักษณะที่เป็นรูปธรรม เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเฉพาะด้านต่าง ๆ เช่น การทำมาหากิน การเกษตร หัตถกรรม ศิลปะ ดนตรี และอื่น ๆ สมาชิกในหมู่บ้านได้นำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการบริหารกองทุน โดยใช้ประสบการณ์และการเรียนรู้จากกลุ่มองค์กรต่าง ๆ จาก จังหวัด อำเภอ มาจัดการบริหารกองทุน นำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดำเนินกิจการ ได้แก่การทำมาหากิน ทางการเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพสืบทอดต่อกันมาและเป็นอาชีพรากฐานของหมู่บ้าน สมาชิกมีความรู้ มีประสบการณ์ การแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพได้

6.1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม พบว่า มีการกระตุ้นให้ภูมิคุ้มกันระดับของกองทุนโดยรวม โดยมีการชี้แนะเรื่องกองทุนให้สมาชิกในหมู่บ้านทราบ โดยคณะกรรมการสนับสนุนกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ ให้เข้าใจหลักการสำคัญว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นของสมาชิกทุกคน มิใช่เงินที่รัฐบาลให้ยืมและจะต้องช่วยกันรักษาเงินกองทุนด้วยตนเองให้สมาชิก

ได้เห็นโอกาสการใช้กองทุนที่ถูกต้อง ภูมิคุ้มกันระดับกิจการของผู้ดูแลแต่ละคน พบว่า ผู้ดูแลแต่ละคน มีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยไม่คิดที่จะกู้เงินจากแหล่งที่ดอกเบี้ยแพง ผู้ดูแลแต่ละคนดำเนินการประกอบอาชีพโดยใช้หลักการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยี ผู้ดูแลแต่ละคนดำเนินการประกอบอาชีพโดยคำนึงถึงการบริโภคเองและมีตลาดที่รับสินค้าที่แน่นอน

6.1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น พบว่า ศักยภาพเดิมของบริบท คือ สภาพของป่าเป็นป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีทั้งไม้ยืนต้น ไม้ผล ที่สามารถรับประทานได้ สภาพดิน เป็นดินลี้กมีการระบายน้ำดี ถึงปานกลาง เป็นดินปานกลางมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง เหมาะสำหรับปลูกข้าวในฤดูฝนแต่มีภัยแล้ง ถ้าไม่เพียงพอจึงจำเป็นต้องมีชลประทานที่เหมาะสม เพื่อให้มีน้ำเพียงพอตลอดฤดูกาล ปลูกข้าวและต้องการใช้ปุ๋ยในอัตราที่เหมาะสมกับพื้นที่ทำการเกษตร สภาพของหนองน้ำเป็นสระน้ำทั้งของสาธารณะและส่วนบุคคลสามารถใช้ได้ตลอดปี หากปีใดแห้งแล้วติดต่อกัน น้ำแห้งต้องอาศัยใช้กับหมู่บ้านใกล้เคียง จำนวนประชากรมีทั้งหมดในหมู่บ้าน คือ อาชีพ เกษตรกร และได้เลิกทำไปแล้ว เพราะไม่มีไม้เผา ถนนไฟฟ้า น้ำประปา ยังไม่มี ในปัจจุบันมีแล้ว ถนนมีตั้งแต่ พ.ศ.2527 ไฟฟ้ามีตั้งแต่ พ.ศ.2529 ประปามีตั้งแต่ปี พ.ศ.2543 การดำเนินงานเท่าที่ผ่านมาทุกด้าน การเงินพบว่า จำนวนเงินกองทุนในหมู่บ้าน 1,106,775 บาท ซึ่งเป็นเงินจากกลุ่มออมทรัพย์ หมู่บ้านที่ตั้งขึ้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2534 จำนวน 106,775 บาท และโอนกองทุน 1 ล้านบาท ทุนด้านทรัพยากรกายภาพพบว่า จำนวนประชากรในปัจจุบันมี 104 หลังคาเรือน มีสมาชิกทั้งหมด 333 คน ชาย 166 คน หญิง 167 คน ลักษณะของประชากรเป็นชาวชนบท ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก แหล่งน้ำมีสระน้ำ 5 แห่งสามารถใช้ได้ตลอดปี ทุนทางวัฒนธรรมประเพณีพบว่า จำนวนวัดมี 1 วัด 1 โบสถ์ ใช้ภาษาพื้นบ้าน คือภาษาโคราช ไม่มีแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีโบราณสถาน โบราณวัตถุ มีงานประเพณีในรอบหนึ่งปี ทุนทางปัญญาพบว่า มีโรงเรียนในหมู่บ้าน 1 แห่ง จำนวนนักเรียนในระดับต่าง ๆ ดังนี้ ชั้นอนุบาล 1 มี 1 ห้อง มีเด็กนักเรียน 23 คน ชั้นอนุบาล 2 มี 1 ห้อง มีเด็ก 28 คน ชั้นป. 1 มี 1 ห้อง มีเด็ก 22 คน ชั้นป.2 มี 1 ห้อง มีเด็ก 15 คน ชั้นป.3 มี 1 ห้อง มีเด็ก 18 คน ชั้น ป.4 มี 1 ห้อง มีเด็ก 19 คน ชั้น ป. 5 มี 1 ห้อง มีเด็ก 16 คน ชั้น ป.6 มี 1 ห้อง มีเด็ก 20 คน จำนวนนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ชั้น ม.1 มี 1 ห้อง มีเด็ก 7 คน ชั้น ม.2 มี 1 ห้อง มีเด็ก 6 คน ชั้นม.3 มี 2 ห้อง มีเด็ก 10 คน จำนวนภูมิปัญญาชาวบ้าน ผู้ชำนาญการ ด้านเกษตรกรรม การเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ 80 ครอบครัว ตัดเย็บเสื้อผ้า 2 คน ความเข้มแข็งในการทำกิจกรรมของผู้ดูแลพบว่าผู้กู้เงินไปทั้งหมดนำไปประกอบอาชีพเกษตร

6.2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ ตามข้อ 1.1-1.5 พบว่า

6.2.1 ปัจจัยด้านบวกพบดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน พบว่า สมาชิกในหมู่บ้านเกือบทุกคน อนุกรรมการสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนระดับอำเภอให้ความร่วมมือในการจัดตั้งกองทุนในครั้งนี้ดีมาก
- 2) กองทุนเดิมในหมู่บ้าน จำนวนกองทุนเดิมในหมู่บ้านมี 1 กองทุน คือกองทุนกลุ่มสตรีเลี้ยงสุกร มีจำนวนสะสม 106,775 บาท
- 3) กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในปัจจุบันมี 10 องค์กร ดังนี้ (1) กลุ่มสตรีเลี้ยงสุกร (2) กลุ่มสงเคราะห์คนพิการ (3) กลุ่มสงเคราะห์คนชรา (4) กลุ่มเลี้ยงไก่พันธุ์เนื้อ (5) กลุ่มชุมชนคนรักการอ่าน (6) กลุ่มอาชีพกึ่งอาชีพหมู่บ้าน (7) กลุ่มเงินกู้ฉุกเฉิน (8) กลุ่มทอพรหมเช็ดเท้า (9) กลุ่มเงินสงเคราะห์ (10) กลุ่มกีฬาเยาวชนของหมู่บ้าน

6.2.2 ปัจจัยด้านลบ พบดังนี้

- 1) การไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน สมาชิกในหมู่บ้านบางคนเท่านั้นที่ไม่สนับสนุน เพราะมีความคิดที่ว่ารัฐบาลให้เงินเพื่อมาสร้างหนี้สินให้แก่ประชาชนเพิ่มขึ้นอีก

6.3 การเกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้ พบว่า มีเครือข่ายขององค์กรย่อยในชุมชน โดยมีองค์กรผู้ประกอบอาชีพเดียวกัน เช่น องค์กรกลุ่มเลี้ยงหมู มีสมาชิกเลี้ยงหมู 53 คน และมีผู้ประกอบอาชีพเสริมกันคือโรงฆ่าหมู 2 โรง ฆ่าวันละ 2 ตัว ค่อโรง มีองค์กรแหล่งความรู้ที่เสริมการประกอบอาชีพ คือ พัฒนาการของเกษตรอำเภอ เกษตรตำบล ออกมาให้ความรู้แก่ผู้ประกอบอาชีพ และผู้ประกอบอาชีพนี้อาศัยการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ทำมาและสอบถามจากผู้รู้หรือผู้ที่ มีประสบการณ์มากกว่ามาใช้ในการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาในการประกอบอาชีพเลี้ยงหมู มีองค์กรภายนอกชุมชนที่เชื่อมโยงกับองค์กรภายในชุมชน มีการจัดตั้งโครงการ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ คือ ทอพรหมเช็ดเท้า มีการจำหน่ายให้แก่สมาชิกด้วยกันในตำบลทั้ง 9 หมู่บ้านและจำหน่ายไปยังตำบลใกล้เคียงในตัวอำเภอ ในจังหวัด และต่างจังหวัดด้วย

6.4 ความเข้มแข็งของชุมชนพบว่า

6.4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด พบว่า ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน การรับฟังความคิดเห็นโดยการประชุม อยู่ในระดับปานกลาง ทุกคนในหมู่บ้านยกย่องคนทำความดี สมาชิกมีโอกาสนำความรู้เพิ่มเติมได้ตลอดเวลาที่ค้ำหนังสือประจำหมู่บ้าน สมาชิกมีอาชีพเลี้ยงตนเองได้เพิ่มขึ้น 100

ครอบครัว ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นเพิ่มขึ้น 100 ครอบครัว ตั้งกลุ่มองค์กรประชาชน
 เท่าเดิมคือ 10 องค์กร ช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ ผู้ด้อยโอกาส เท่าเดิม 10 คน มีผู้นำ
 ที่มีคุณธรรม ยุติธรรม ชุมชนแก้ไขปัญหาของชุมชนโดยมีแผนงานที่คิดโดยสมาชิกในชุมชนเอง
 เช่น ผู้เลี้ยงสัตว์ ควาย วัว เป็นโรคปากเปื่อย เท้าเปื่อย ก็นำปัญหามาประชุมกันเพื่อแก้ปัญหาโดย
 การให้สัตวแพทย์มาฉีดยาป้องกันโรคให้

6.4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนคติของประชาชนในท้องถิ่น พบว่า สมาชิกมี
 อยู่มีกินสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ มีจำนวน 100 ครัวเรือน สมาชิกช่วยเหลือซึ่งกันและกันเกือบ
 ทุกคนในหมู่บ้าน ให้ความช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก
 เดือนละ 1 ครั้ง สมาชิกมีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติมได้ตามใจชอบ เพราะมีสถานที่อ่านหนังสือ
 สำหรับประชาชนประจำหมู่บ้าน ความสามัคคีสมาชิกในหมู่บ้านให้ความร่วมมือในการทำงาน
 สาธารณประโยชน์หมู่บ้านเป็นอย่างดีทุกคน มีผู้นำหมู่บ้านที่ยุติธรรม ซื่อสัตย์ ทำให้สมาชิกมี
 ความเชื่อถือ และปฏิบัติตามคำแนะนำนำออกกล่าว จึงทำให้การดำเนินการต่าง ๆ ของชุมชนประสบ
 ผลสำเร็จ สมาชิกในหมู่บ้านยกย่องคนทำความดีทุกคน สมาชิกในหมู่บ้านจะช่วยเหลือผู้ด้อย
 โอกาส คนชรา ผู้พิการ ทุกคน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการเขียนสารนิพนธ์ ในบทที่ 5 เป็นการเขียนสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ในการเขียน “สรุป อภิปรายผล” คือการนำเอาผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม ทั้งหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และหน่วยระบบของการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย มากล่าวโดยสรุปอย่างสั้นแต่ชัดเจน

การเขียน “อภิปรายผล” เป็นการมองผลงานสารนิพนธ์เรื่องนี้อย่างประเมินและอย่างกล้าจนกระทั่งเพื่อคุณค่าสำหรับนำไปใช้ประโยชน์ต่อสาธารณะ

การเขียน “ข้อเสนอแนะ” เป็นเขียนเพื่อแก้ปัญหา สร้างความเจริญก้าวหน้าแก่ท้องถิ่น

ตอนที่ 1 สรุป อภิปรายผล

จากการติดตามผลการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้าน โนนตาล สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. ศึกษากระบวนการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุน 5 ข้อ ที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดไว้หรือไม่

1.1 ท้องถิ่นชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้ หรือสวัสดิภาพของสมาชิก

1.2 ท้องถิ่นชุมชนมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

1.3 ท้องถิ่นชุมชนมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

1.4 เศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกันกับทั้งสังคมก็มีภูมิคุ้มกัน

1.5 ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2. ศึกษาปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้าน และปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา

3. ให้เกิดองค์กรเครือข่ายองค์กร เพื่อการเรียนรู้ระหว่างกันภายในชุมชนระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล

4. เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนของประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย และเพื่อทราบระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

2. วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน
2. ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน ที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์ปฏิบัติงาน
3. ใช้ชีพีโอมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน กำหนดตัวแปร และตัวชี้วัดที่จะทำการเก็บ

ข้อมูล

4. เก็บข้อมูลโดยอาศัยข้อมูลจากแบบรายงาน 1-12 ที่ทางมหาวิทยาลัยกำหนด บางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากการประชุมเวทีชาวบ้าน
5. ประมวลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่จะต้องเขียนในวิธีดำเนินการประเมิน โครงการ และผลการติดตามการประเมินโครงการ

3. ผลการดำเนินการ

3.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A คือหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริม

ผู้

3.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าหน่วยระบบ A พบว่า สมาชิกในหมู่บ้านเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล คณะกรรมการที่ได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิกกองทุนทั้ง 15 คน มีผู้ชาย 8 คน ผู้หญิง 7 คน ได้แบ่งหน้าที่กันบริหารเงิน 1 ล้านบาท ที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาล มีสมาชิกกองทุน 68 คน ผู้กู้เงินกองทุน 59 คน ซึ่งได้กู้ยืมไปประกอบอาชีพเกษตรกรรมทั้งหมด เมื่อถึงเวลาครบ 1 ปี สมาชิกทุกคนก็นำเงินคืนพร้อมดอกเบี้ยมาชำระคืน

3.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A พบว่า คณะกรรมการกองทุนเลือกผู้กู้เงินกองทุนอย่างยุติธรรม โดยพิจารณาจากคำขอกู้ที่เขียนไว้ในสัญญาคำขอกู้ การแนะนำวิธีทำธุรกิจด้านการเกษตรที่สมาชิกประกอบอาชีพนี้อยู่ โดยเกษตรอำเภอขามทะเลสอ เกษตรตำบล และเกษตรประจำหมู่บ้าน เพื่อให้อาชีพเกษตรพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ การทำบัญชีของ กองทุนถูกต้องเรียบร้อย บันทึกรายการทางบัญชีเป็นปัจจุบัน การรับชำระหนี้ รับเป็นเงินสดเมื่อถึงกำหนดส่งทุกคนต้องส่ง หากผิดสัญญาจะต้องเสียค่าปรับร้อยละ 0.5 บาทต่อวัน

3.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A พบว่า จำนวนผู้กู้มีทั้งหมด 59 คน ยอดเงินกู้ทั้งหมด 810,000 บาท ผู้กู้ทั้งหมดนำเงินกู้ยืมไปประกอบอาชีพเกษตรกรรมทั้งหมด จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน 1,037,772 บาท ทำให้สมาชิกในหมู่บ้านมีเงินทุนที่ใช้สำหรับกู้ยืมกันเองในหมู่บ้านได้ในปีต่อ ๆ ไป ส่งผลให้สมาชิกในหมู่บ้านมีความสามัคคีกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันไว้เนื้อเชื่อใจกัน มีความรับผิดชอบ

3.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ดูแลราย

3.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า การดำเนินงานของผู้ดูแลราย มีมานานตั้งแต่บรรพบุรุษสืบทอดจนถึงลูกหลานในปัจจุบัน ได้รับความสามารถของผู้ดูแลรายจบการศึกษาสูงสุด ป.4 แต่สามารถประกอบอาชีพเกษตรกรได้ เพราะไม่ต้องใช้ความรู้มากมาย หนี้สินธนาคารการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผู้ดูแลทุกคนเป็นหนี้กับธนาคารแห่งนี้ แต่ผู้ดูแลทุกคนไม่มีหนี้ นายทุนนอกระบบ รายได้ของครอบครัวต่อปีอยู่ในช่วง 20,001-30,000 บาท

3.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า ผู้ดูแลได้นำเงินที่กู้ยืมมาพร้อมกับเงินทุนส่วนตัวเพื่อมาประกอบอาชีพเกษตรกร เทคนิควิธีการทำงานต้องใช้ทั้งกำลังคนและเครื่องจักรเข้ามาช่วยเพื่อความสะดวก

3.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า การทำกิจกรรมที่ถูกต้องของชาวเกษตรกรเช่น ทำไร่ ทำนา เลี้ยงสัตว์ ได้ทำเหมือนเดิมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และปัจจุบันมีเครื่องมือ เช่น รถไถไร่ รถไถนา มาอำนวยความสะดวกทำให้ประหยัดเวลา และประหยัดกำลังคน ตลาดหลักที่รับสินค้าของชาวไร่ มัน คือบริษัทเจ้าพระยาพืชไร่ ส่วนข้าวชาวนาจะไม่ค่อยขาย ดังนั้นตลาดหลักจึงไม่แน่นอน วัตถุดิบที่ใช้ในการเกษตร ชาวไร่ ชาวนา ไม่จำเป็นต้องทำเพราะว่าชาวเกษตรกรเก็บพันธุ์พืชของตนเอง สำหรับไว้ปลูกในปีต่อไป เว้นแต่อยากเปลี่ยนพันธุ์พืชใหม่ สามารถซื้อได้จากชาวไร่ ชาวนา ใกล้เคียงกัน ผลผลิตการเกษตรของชาวไร่ ชาวนา ส่วนหนึ่งต้องขึ้นอยู่กับสภาพฝนฟ้า อากาศ หากฝนตกก็ทำให้ผลผลิตการเกษตรดีขึ้นด้วย และอีกส่วนขึ้นอยู่กับบำรุงรักษาของเจ้าของ ราคาของผลผลิตไม่แน่นอน บางปีราคาสูง ส่วนบางปีราคาต่ำ ดังนั้นรายได้ของชาวเกษตรกรจึงไม่แน่นอน

3.2.4 ผลการประเมิน ผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า ผลผลิตจากการทำไร่ ทำนา เลี้ยงสัตว์ ปลูกแดงโม รายได้ดีขึ้น เพราะราคาอยู่ในเกณฑ์ดี และผู้ดูแลได้ขยายพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นอีก จึงทำให้ผู้ดูแลมีรายได้เพิ่มขึ้นกว่าปีก่อน ๆ ดังนั้นหลังจากใช้หนี้เงินกองทุนและหนี้ธนาคารการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรแล้ว สามารถมีเหลือเก็บไว้ใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดในครอบครัวได้ และอีกส่วนเก็บไว้ใช้จ่ายในยามจำเป็น ทำให้ชีวิตครอบครัวของสมาชิกมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

3.3 ผลการทดลองวิธีการใหม่

ผลการทดลองวิธีการใหม่ของผู้ดูแลในหมู่บ้านที่ผู้ทำสารนิพนธ์ เข้าไปศึกษานั้น ไม่มีวิธีการทำกิจกรรมแบบใหม่ ผู้ดูแลทุกคนประกอบอาชีพเกษตรกรที่มีขั้นตอนในการทำแบบเดิมทุกประการ

4. การอภิปรายผล

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านโนนศาล บรรลุทั้ง 5 ข้อ ได้แก่

วัตถุประสงค์ข้อ 1 การเกิดกองทุน ของหมู่บ้านโนนศาล เกิดขึ้นได้จากความร่วมมือของสมาชิกในหมู่บ้านและได้รับการสนับสนุนจากองค์กรของรัฐบาล ที่ได้เพิ่มความรู้เพิ่มทักษะการจัดการให้ จึงทำให้กองทุนมีแนวโน้มที่จะเติบโตอย่างยั่งยืนต่อไปเรื่อย ๆ ในระยะยาว และสมาชิกในหมู่บ้านมีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

วัตถุประสงค์ที่ 2 การมีระบบบริหารกองทุน กองทุนหมู่บ้านโนนศาลจัดสร้างองค์กรไว้ อย่างชัดเจน มีการตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนและได้แบ่งหน้าที่การทำงานอย่างถูกต้องและชัดเจน

วัตถุประสงค์ที่ 3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง กองทุนหมู่บ้านโนนศาลเปิดโอกาสให้คนในชุมชนแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ แต่ยังไม่ถึงขั้นพึ่งตนเองได้ทั้งหมด ต้องอาศัยความร่วมมือจากองค์กรภายนอกอยู่

วัตถุประสงค์ที่ 4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม สมาชิกในหมู่บ้านโนนศาล ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพ เช่น กลุ่มปลูกแตง ก็นำมาขายให้กัน ชาวบ้าน โดยไม่ต้องขายให้พ่อค้าคนกลาง กลุ่มเลี้ยงสัตว์ นำมูลสัตว์มาขายให้กับกลุ่มปลูกแตงโม กลุ่มทำไร่ ซึ่งก่อให้เกิดแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน ภายในอนาคตคาดว่าจะได้เห็นคุณภาพใหม่ของการพัฒนาหมู่บ้านให้ยั่งยืน

วัตถุประสงค์ที่ 5 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น สมาชิกในหมู่บ้านโนนศาล มีความซื่อสัตย์ร่วมมือร่วมใจ มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมกันแก้ไขปัญหา โดยการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

2.1 ปัจจัยด้านบวก

2.1.1 ประสพการณ์ของสมาชิกในหมู่บ้านที่ประสบความล้มเหลวในการประกอบอาชีพมาก่อนจึงได้อาศัยเป็นบทเรียนให้สมาชิกในหมู่บ้าน มีการแลกเปลี่ยนความรู้และพัฒนาอาชีพของตนเองให้ดีขึ้น เพื่อไม่ให้ประสบกับปัญหาซ้ำซากอีก

2.1.2 ร่วมมือร่วมใจกันตั้งกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อสร้างนิสัยการออม ซึ่งเป็นรากฐานและตัวขับเคลื่อนการพัฒนาหมู่บ้านไปสู่ความเป็นหมู่บ้านที่เข้มแข็ง

2.2 ปัจจัยด้านลบ

2.2.1 สมาชิกในหมู่บ้านคือลูกหนี้ของธนาคาร ธ.ก.ส. และลูกหนี้เงินกองทุน เมื่อถึงเวลาส่งเงินคืนจะทำให้ขาดเงินหมุนเวียน ทำให้ไม่สามารถดำรงทุนให้เติบโตได้

3. การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

จากการปฏิบัติงานภาคสนาม ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้เข้าไปศึกษาเครือข่ายองค์กรย่อยภายในชุมชน ได้แก่ กลุ่มสมาชิกผู้ประกอบอาชีพ เลี้ยงสุกร และทอพรหมเช็ดเท้า กลุ่มเลี้ยงสุกร มีสมาชิก 53 คน ผู้ประกอบอาชีพเสริมกัน คือ โรงฆ่าหมู มี 2 โรง ซึ่งได้นำหมูออกจำหน่ายในหมู่บ้านของตนเองไปยังหมู่บ้านใกล้เคียง ส่วนพรหมเช็ดเท้าเป็นโครงการ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ มีสมาชิกทั้งหมด 9 หมู่บ้าน นำไปจำหน่ายยังตำบลใกล้เคียง ในจังหวัดและต่างจังหวัด จำนวนที่ทอต่อคนต่อวันขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของผู้ทอ

4. ครัววัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย

หมู่บ้านโนนตาล สมาชิกในหมู่บ้านรู้หน้าที่ของตนเอง รู้รักสามัคคี ซื่อสัตย์ต่อกัน มีกระบวนการสื่อสารความเข้าใจแบบไม่เป็นทางการที่มีประสิทธิผล สมาชิกในหมู่บ้านมีภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเพียงพอ ทั้งในด้านอาหาร ที่อยู่อาศัย เสื้อผ้า และยารักษาโรคต้องรวมกลุ่มกันจัดตั้งกลุ่มองค์กรขึ้น เพื่อเป็นแนวทางการแก้ปัญหาหากกลุ่มที่เกิดขึ้น อาจเป็นกลุ่มออมทรัพย์ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์สำหรับสมาชิกกลุ่ม มีผู้นำที่เสียสละเพื่อส่วนรวม ยกย่องคนที่กระทำความดี ช่วยเหลือผู้ที่มีอ่อนแอกว่าตนเอง สมาชิกต้องอยู่กันอย่างสันติ

5. ผลโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ คือ

5.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) เมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่ง สมาชิกที่กู้เงินไปดำเนินการสามารถก่อให้เกิดรายได้และสามารถนำเงินส่งคืนกองทุนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย ทำให้กองทุนเติบโตยิ่งขึ้นชั่วลูกชั่วหลาน

5.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) สมาชิกผู้กู้เงินไปดำเนินโครงการประกอบอาชีพเกษตร สามารถปลดปล่อยภาระหนี้สินและเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพและสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งกว่าแต่ก่อน

5.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) วิถีชีวิตของสมาชิกในหมู่บ้านเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์ก่อให้เกิดสันติสุขในหมู่บ้าน

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุน ที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้พบประเด็นที่ควรเสนอแนะให้มีการแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ค่าธรรมเนียมแรกเข้า ในระเบียบเก็บคนละ 10 บาท จึงทำให้ไม่พอกับค่าใช้จ่าย ดังนั้นคณะกรรมการควรจะต้องเก็บเพิ่มอีกเท่าใดขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ระยะเวลาที่ให้กู้ยืมในระเบียบแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ 1 ปี 6 เดือน 3 เดือน ซึ่ง 3 เดือนไม่มีใครกู้เลยเพราะระยะเวลาเร็วเกินไป สมาชิกหาเงินให้ไม่ทัน แนวทางแก้ไขควรกำหนดระยะเวลาการเก็บเงินคืนพร้อมดอกเบี้ยปีละ 1 ครั้ง

2.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้พบประเด็นที่ควรเสนอแนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 คณะกรรมการบันทึกการประชุมไม่เป็น ข้อแก้ไขควรให้ผู้บันทึกการประชุมเป็นหรือผู้ที่พอจะมีความรู้มาบันทึกการประชุมให้

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ข้อเสนอแนะนำเงินไปพัฒนากิจกรรมาชีพกองทุน ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้พบประเด็นที่ควรเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไข หรือแนะนำเกี่ยวกับการนำเงินไปพัฒนากิจกรรมาชีพของสมาชิกกองทุน

2.3 ข้อเสนอแนะนำเงินไปพัฒนากิจกรรมาชีพกองทุน ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้พบประเด็นที่ควรเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไข หรือแนะนำเกี่ยวกับการนำเงินไปพัฒนากิจกรรมาชีพของสมาชิกกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 อาชีพเลี้ยงสัตว์ เช่น วัว ควาย ซึ่งปกติชาวบ้านจะเลี้ยงแบบเร่งร้อน ซึ่งทำให้สัตว์เลี้ยงโตไม่เต็มที่ เจ้าของควรจะให้อาหารเสริมทุกตอนเย็น เพื่อให้สัตว์เลี้ยงโตเร็ว ๆ และฮ้วนท้วนสมบูรณ์ และควรจะมุ่งหลังคาให้แก่สัตว์เลี้ยงด้วย เพราะเวลาฝนตกทำให้ที่อาศัยเปียกนอนไม่ได้ ซึ่งจะทำให้สัตว์เลี้ยงผอมลง

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 อาชีพปลูกแดงโม ปลูกชาวสวนแดงโมเวลาฉีดยา มักจะไม่สวมรองเท้าหุ้มส้น ไม่มีที่ครอบปาก จมูก ดังนั้นชาวไร่ควรจะต้องสวมรองเท้าหุ้มส้น ครอบปาก จมูก แต่งตัวให้มิดชิด เพื่อป้องกันสารเคมีถูกผิวหนังเมื่อฉีดยาฆ่าแมลงเสร็จเรียบร้อยแล้วควรล้างอุปกรณ์ฉีดยาให้สะอาด เพื่อป้องกันสารเคมีตกค้างและควรอาบน้ำซักเสื้อผ้าโดยเร็วที่สุด

บรรณานุกรม

- กองแก้ว ปรีชาธนพจน์, สุเมธ เหลืองศิริมงคล และกานดา ชูเชิด (2545). สภาพแวดล้อมของคนไทย. วารสารเศรษฐกิจและสังคม 39(1) : 57-66
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานการศึกษา. (2545). ชุดวิชาสารนิพนธ์. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานการศึกษา. (2545). ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานมาตรฐานการศึกษา. (2545) ชุดวิชาสารนิพนธ์. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือการดำเนินงานสำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและอำเภอ เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544. กรุงเทพฯ : สหพัฒนาการพิมพ์
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โนนตาล. 2544. ระเบียบว่าด้วยเงินกองทุนหมู่บ้าน โนนตาล นครราชสีมา
- วรวิทย์ อวิรุทธิ์วรกุล, ทีปรัตน์ วัชรางกูร และวีณา เดชะพนาคร. (2544). ความยากจนปัญหาที่สำคัญยิ่งของการพัฒนา. วารสารเศรษฐกิจและสังคม, 37-44
- สุทัศน์ ค่านศรีบุรณ. (2544). พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) พระราชบัญญัติส่งเสริม SMEs.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (บรรณาธิการ). (2544). รวมบทความทางการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย